พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

พิพิธภัณฑ์ คือ สถานที่อันเป็นศูนย์กลางในการจัดเก็บ รวบรวม จัดแสดงหลักฐาน และนำเสนอประวัติ วิวัฒนาการ และภารกิจขององค์กรที่มีเรื่องราวอันเป็นประวัติศาสตร์ ที่ควรแก่การอนุรักษ์ หรือจัดสร้างขึ้นเพื่อนำเสนอผลงาน อันเป็นการเชิดชูเกียรติบุคคลสำคัญ ไว้ให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษา เรียนรู้

พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน จึงถือกำเนิดขึ้นโดยวัตถุประสงค์ทั้งสองประการ คือ นำเสนอผลงานและวิวัฒนาการของกรมชลประทาน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีประวัติและวิวัฒนาการยาวนานมาถึง ๑๐๕ ปี โดยมีงานเครื่องจักรกล เป็นตัวจักรสำคัญขับเคลื่อนการปฏิบัติงานให้ลุล่วงตามภารกิจ

วัตถุประสงค์อีกประการหนึ่ง คือ เพื่อรำลึกถึงและเชิดชูเกียรติ นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี ซึ่งเป็นปูชนียบุคคล ผู้มีบทบาทสำคัญในการบุกเบิกและพัฒนางานเครื่องจักรกล กรมชลประทาน ให้ก้าวเข้าสู่ยุคทอง

“พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน อนุสรณ์แด่นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี” ไม่เพียงแต่รวบรวมประวัติและผลงานของ นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี ผลงานและวิวัฒนาการด้านเครื่องจักรกล กรมชลประทานเท่านั้น หากแต่ยังเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เกี่ยวกับวิวัฒนาการด้านเครื่องจักรกลในงานชลประทาน และเป็นสถานที่เก็บรักษาเครื่องจักรกล ที่ครั้งหนึ่งเคยมีบทบาทสำคัญในการก่อสร้างเพื่อพัฒนางานชลประทานให้ก้าวหน้าอย่างน่าภาคภูมิใจอีกด้วย

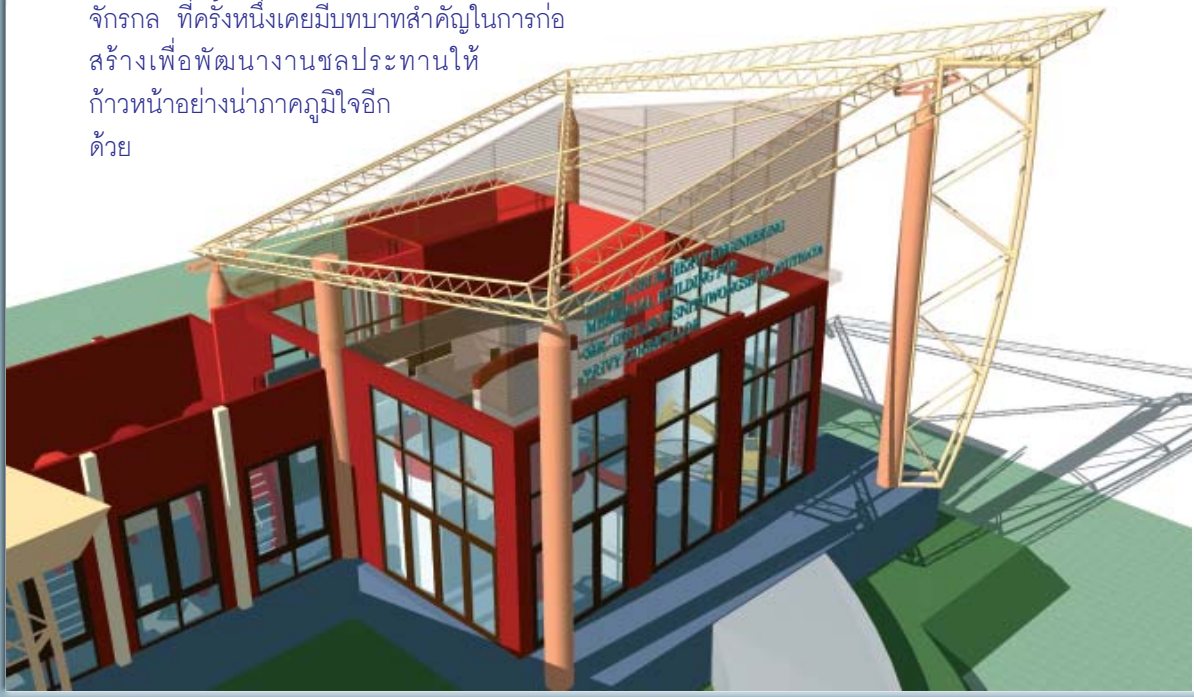

จุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา
นวัตกรแห่งงานช่างชลประทาน

นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา เริ่มต้นรับราชการเป็นนายช่างตรี แผนกรถขุด กองช่างกล กรมชลประทาน เมื่อสำเร็จการศึกษาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี ๒๔๙๔ จากนั้นได้ไปศึกษาต่อวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา Heat Power Engineering ที่มหาวิทยาลัยมิชิแกน สหรัฐอเมริกา จนจบการศึกษาในปี ๒๔๙๘

ตลอดระยะเวลา ๒๕ ปี จากนายช่างตรีจนเป็นนายช่างพิเศษ หัวหน้าแผนกโรงงาน **"นายช่างจุลนภ"** ได้สร้างสรรค์ผลงานด้านวิศวกรรมและเครื่องจักรกลไว้มากมาย อันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติตราบเท่าทุกวันนี้

ผลงานแรกของนายช่างจุลนภ คือ การประกอบรถขุดจำนวนกว่า ๒๐๐ คัน ขนาดตั้งแต่ ๑๐ ตัน จนถึง ๒๒๐ ตัน ที่ใช้ในการก่อสร้างโครงการชลประทานเจ้าพระยาใหญ่ ตลอดจนเดินทางไปทุกพื้นที่เพื่อดูแลการขุดคลองส่งน้ำสายสำคัญหลายต่อหลายสาย

ด้วยความเจนจัดในงานเครื่องจักรกล เมื่อขึ้นดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกโรงงาน ผลงานสำคัญของ **"นายช่างจุลนภ"** จึงเกิดขึ้นมากมาย ซึ่งไม่เพียงแต่ทำให้งานเครื่องจักรกลของกรมชลประทานพัฒนาอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและมีผลผลิตเพิ่มขึ้นอย่างมาก ยังสร้างชื่อเสียงให้กับกองโรงงาน กรมชลประทาน ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง และช่วยประหยัดเงินตราของประเทศมหาศาล จากการที่ไม่ต้องสั่งซื้อเครื่องมือ และอะไหล่ต่าง ๆ จากต่างประเทศ เช่น การผลิตและซ่อมอะไหล่รถขุด รถแทรกเตอร์ เรือขุด ฟันเฟืองนับเป็นหมื่นชิ้นต่อปี โดยการนำเหล็กอัลลอยคุณภาพต่าง ๆ และทองเหลืองผสมมาใช้เพื่อทดแทนการนำเข้า

สร้างเครื่องผลิตคอนกรีต เครื่องสูบน้ำ ขนาด ๑,๒๒๔ นิ้ว ปีละหลายร้อยตัว ต่อเรือบรรทุกขนาด ๑๐๐-๒๐๐ ตัน โดยวิธีการเชื่อมประสานเป็นครั้งแรกในเมืองไทย ผลิตบานระบายและบานประตูน้ำติดตั้งตามเขื่อนต่างๆ ผลิตเครื่องสูบน้ำพลังน้ำ หรือไฮดรอลิกแรม และเครื่องกังหันน้ำแบบเพลตันเทอร์บายน์ ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เครื่องดัดเหล็กแบน สำหรับทำพื้นสะพาน เครื่องถักลวดตาข่ายทำรั้ว เครื่องตรวจวัดความดันของหม้อน้ำ เพื่อใช้ซ่อมแซมหม้อน้ำของเครื่องจักรไอน้ำขนาดใหญ่ เป็นต้น

ผลงานอันโดดเด่น ทำให้ชีวิตราชการเติบโตก้าวหน้าโดยลำดับ จนเป็นนายช่างพิเศษ ก่อนย้ายไปเป็นผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นรองปลัดและปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในที่สุด เมื่อเกษียณอายุราชการ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ดำรงตำแหน่ง **"องคมนตรี"** เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๔ จวบจนถึงแก่อสัญกรรม เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๔๙

วิวัฒนาการงานเครื่องจักรกล กรมชลประทาน

งานเครื่องจักรกลชลประทาน เริ่มต้นขึ้นพร้อมกับการกำเนิดของกรมคลอง ในปี ๒๔๔๕ เพื่อปฏิบัติภารกิจหลักในการก่อสร้างงานชลประทาน เช่น การขุดลอกคูคลอง การขุดคลอง ก่อสร้างประตูเรือสัญจร ประตูระบายน้ำ อันเป็นหัวใจสำคัญของงานชลประทานในยุคเริ่มต้น

ในระยะแรก งานเครื่องจักรกลประกอบด้วย กองช่างกลและกองโรงเครื่องกล มีการจัดซื้อเรือขุดเครื่องจักรไอน้ำ ๒ ลำ แรกในปี ๒๔๔๘ สำหรับใช้ขุดลอกคลองแสนแสบ และซื้อเพิ่มขึ้นอีก ๔ ลำ ทั้ง ๖ ลำนี้ สามารถปฏิบัติงานขุดลอกคลองในทุ่งราบภาคกลางได้สำเร็จเป็นที่เรียบร้อยทั้งหมด และได้ซื้อรถขุดซึ่งเป็นเครื่องจักรกลที่ถือว่าทันสมัยและมีราคาแพงมากในสมัยนั้นมาใช้ในการก่อสร้างเขื่อนพระราม ๖ และระบบส่งน้ำโครงการชลประทานป่าสักใต้ ตลอดจนงานก่อสร้างอื่นๆ ต่อมา

งานเครื่องจักรกลเริ่มมีบทบาทสำคัญในการแก้ปัญหาความแห้งแล้ง ปี ๒๔๖๒ เป็นต้นมา กรมทดน้ำจึงได้จัดสร้าง **“เรือนาค”** ขึ้น เพื่อสูบน้ำเข้าพื้นที่เพาะปลูก ตั้งแต่ปี ๒๔๖๘

งานเครื่องจักรกล กรมชลประทาน เติบโตวิวัฒนาการอย่างรวดเร็ว เมื่อมีการเร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำมากขึ้น จนทำให้งานเครื่องจักรกลของกรมชลประทาน ใหญ่และทันสมัยที่สุดในประเทศไทย มีทั้งโรงงานเครื่องมือกล โรงงานตีเหล็ก โรงงานช่างไม้ โรงงานช่างหล่อ อู่ซ่อมเรือ เป็นของตัวเอง ทำการซ่อมและสร้างเครื่องจักรกล อุปกรณ์เครื่องเหล็กต่าง ๆ ได้เอง และช่วยสร้างอุปกรณ์ทุ่นแรงต่าง ๆ สำหรับกองทัพในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒

มีการสั่งซื้อเครื่องจักรกลที่ทันสมัยเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก เช่น รถแทรกเตอร์ รถบรรทุกขนาดใหญ่ เครื่องจักรกลสูบน้ำ เครื่องจักรกลไฟฟ้าต่าง ๆ ต่อเรือบรรทุกขนาดใหญ่ พัฒนาเครื่องมือสื่อสาร ส่งบุคลากรเครื่องจักรกล ไปดูงานในสหรัฐอเมริกา เพื่อรองรับการก่อสร้างโครงการชลประทานเจ้าพระยาใหญ่ และใช้ในการก่อสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ต่าง ๆ ในเวลาต่อมา

ภารกิจของงานเครื่องจักรกลเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ตั้งแต่ปี ๒๕๑๘ เป็นต้นมา ทั้งในการจัดรูปที่ดิน การก่อสร้างระบบคลองส่งน้ำสายใหญ่ และคลองสายซอยเข้าสู่แปลงนาของเกษตรกร การก่อสร้างโครงการชลประทานทั้งขนาดใหญ่ กลางและเล็ก รวมทั้ง ฝาย ทำนบ ประตูระบายน้ำ คลองส่งน้ำ สถานีสูบน้ำ คันกั้นน้ำ ถนนบนคันคลองทั่วประเทศ ระบบส่งน้ำให้พื้นที่ เพาะปลูกในเขตชลประทาน ปรับปรุงโครงการชลประทานและแหล่งน้ำธรรมชาติต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพในการเก็บกักน้ำและส่งน้ำ จัดหาและสนับสนุนเครื่องจักรกลประเภทงานดิน งานก่อสร้าง งานบำรุงรักษาเครื่องจักรกลหนัก เครื่องมือกล อุปกรณ์ต่าง ๆ ยานพาหนะในการขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ ระบบงานประปา ไฟฟ้า และสื่อสาร ผลิตอุปกรณ์บังคับน้ำ อุปกรณ์เครื่องจักรกล เครื่องมือกล โครงสร้างโลหะและชิ้นส่วนอะไหล่ต่าง ๆ ให้กับงานพัฒนาแหล่งน้ำ งานส่งน้ำและบำรุงรักษาและกิจกรรมต่าง ๆ ของกรมชลประทาน

จากความสำคัญของภารกิจและปริมาณงานที่มี งานเครื่องจักรกลทั้งหมดของกรมชลประทาน จึงมีการรวบรวมและยกฐานะขึ้นเป็นสำนักเครื่องจักรกล ในปี ๒๕๔๐

ในปัจจุบัน สำนักเครื่องจักรกล ประกอบด้วย ส่วนวิศวกรรม ส่วนยานพาหนะและขนส่ง ส่วนโรงงาน ส่วนเครื่องจักรกลไฟฟ้า และศูนย์ปฏิบัติการเครื่องจักรกลที่ ๑-๗ ซึ่งมีฝ่ายรถขุด ฝ่ายรถแทรกเตอร์ ฝ่ายเรือขุดและกำจัดวัชพืช ฝ่ายเครื่องสูบน้ำ กระจายกันอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อดูแลรับผิดชอบภารกิจทุกพื้นที่ของประเทศ

เส้นทางสู่พิพิธภัณฑ์

พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน อนุสรณ์แด่นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี ตั้งอยู่บนพื้นที่ ๑๐,๕๗๔ ตารางเมตร ภายในกรมชลประทาน เลขที่ ๒๐๐ ถนนติวานนท์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

รถประจำทางที่ผ่าน

สาย ๓๒, ๓๓, ๙๐, ๑๐๔

ปอ. ๓๒, ปอ. ๑๐๔, ปอ. ๓๘๘, ปอ. ๕๐๕

สีสันแห่งพิพิธภัณฑ์

พิพิธภัณฑ์ ประกอบด้วยอาคารจัดแสดงนิทรรศการ ผลงานและสิ่งแสดง บนพื้นที่ ๔๕๐ ตารางเมตร เชื่อมต่อสู่ภายนอกที่เป็นพื้นที่จัดแสดงกลางแจ้ง ด้วยสวนรูปเฟืองขนาดใหญ่ ล้อมรอบด้วยบ่อน้ำ

รูปทรงของอาคารจัดแสดงนิทรรศการ ออกแบบให้ทันสมัย ด้วยโครงสร้างเหล็ก มีรูปทรงคล้ายพญานาคเลื้อยตัวขึ้นเหนือน้ำ อันเป็นสัญลักษณ์ของกรมชลประทาน ประกอบด้วยห้องจัดแสดงนิทรรศการ ผลงาน และสิ่งแสดง ๓ ห้อง ได้แก่ ห้องนิทรรศการชีวประวัติและผลงานของนายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี ห้องนิทรรศการวิวัฒนาการด้านเครื่องจักรกล กรมชลประทาน ห้องจัดแสดงอุปกรณ์และแบบจำลองเครื่องจักรกลในอดีตที่สำคัญ

พื้นที่ส่วนใหญ่โดยรอบอาคาร เป็นพื้นที่จัดแสดงกลางแจ้ง จัดวางเครื่องจักรกลขนาดใหญ่ ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ เป็นประติมากรรมกลางแจ้งขนาดใหญ่ที่สอดรับกัน ระหว่างอาคารกับสิ่งจัดแสดงบนลานเฟืองและสายน้ำ

อาคารจัดแสดงห้องที่ ๑

จัดแสดงนิทรรศการ ชีวประวัติและผลงานของนายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี ซึ่งแสดงถึงความเสียสละและอุทิศตัวในการปฏิบัติหน้าที่ ตั้งแต่เริ่มต้นรับราชการ จวบจนวาระสุดท้ายของชีวิต

พร้อมทั้งสิ่งแสดงอันสื่อถึงวิถีการทำงาน และการดำรงชีวิต

ภายในอาคารจัดแสดง ห้องที่ ๑ นี้ ยังประกอบด้วย

นิทรรศการ ชุด **“จุลนภ นบพระภูมิพล”**

แสดงถึงผลงานในการถวายการรับใช้ใต้เบื้องพระยุคลบาท ทั้งในฐานะองคมนตรี ประธาน และคณะกรรมการในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่าง ๆ ที่ได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยให้ปฏิบัติงานถวาย

นิทรรศการ ชุด **“จุลนภ นภสูรย์สนิทวงศ์”**

แสดงถึงชีวประวัติ นับแต่ถือกำเนิดในราชสกุลสนิทวงศ์ และความก้าวหน้าในชีวิตราชการ ตั้งแต่เป็นนายช่างตรี กรมชลประทาน จนดำรงตำแหน่งราชการสุดท้าย เป็นปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตลอดจนครอบครัวซึ่งเป็นพลังใจอยู่เบื้องหลังตลอดมา

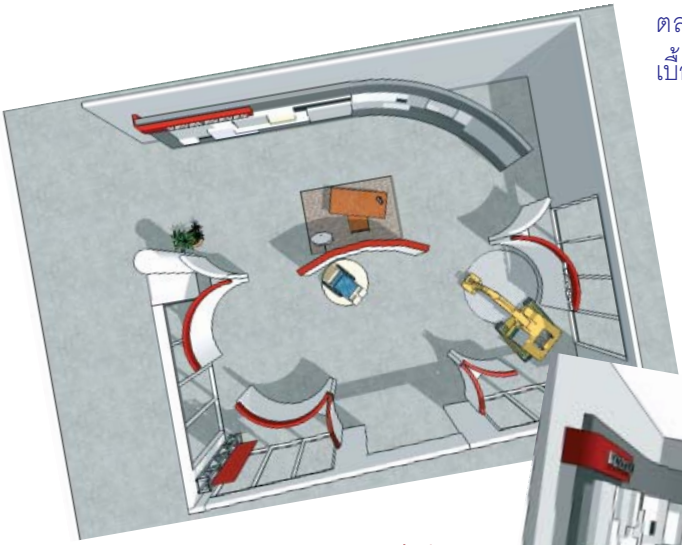

นิทรรศการ ชุด **“สิริมงคลแห่งชีวิต”**

รวบรวมและแสดงเกร็ดในชีวิตและการทำงาน ที่เป็นความภาคภูมิใจของนายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี

ภายในอาคารจัดแสดง ยังมีการจำลองบรรยากาศห้องทำงานเสมือนจริงตลอดจนอุปกรณ์ที่นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา เคยใช้ทำงาน รวมทั้งรถเข็นและแบบจำลองรถขุดชนิด Dragline อันเป็นผลงานสำคัญของนายจุลนภ ในสมัยที่เป็นนายช่างกรมชลประทานอีกด้วย

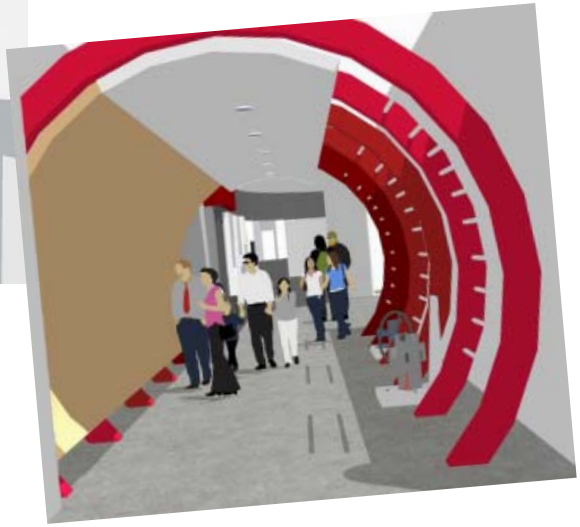

อาคารจัดแสดงห้องที่ ๒

ออกแบบเป็นอุโมงค์ ความยาว ๘.๕๐ เมตร

จัดแสดงนิทรรศการ ชุด **“วิวัฒนาการ งานครื่องจักรกล กรมชลประทาน”**

แสดงถึงประวัติ วิวัฒนาการ และผลงานสำคัญของงานเครื่องจักรกล กรมชลประทาน ตั้งแต่ปี ๒๔๔๕ จนถึงปัจจุบัน

และนิทรรศการ ชุด **“จุลนภ นวัตกรแห่งงานชลประทาน”**

แสดงถึงผลงานสำคัญจากการประดิษฐ์และคิดค้นของนายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา ในสมัยที่รับราชการเป็นนายช่าง กรมชลประทานพร้อมด้วยผลงานประดิษฐ์ชิ้นสำคัญ เช่น เครื่องสูบน้ำพลังน้ำ หรือไฮดรอลิกแรม และแบบจำลองเพื่อสาธิตการทำงานของบานระบายน้ำ

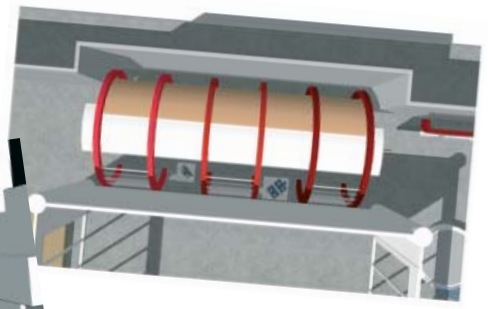

อาคารจัดแสดงห้องที่ ๓

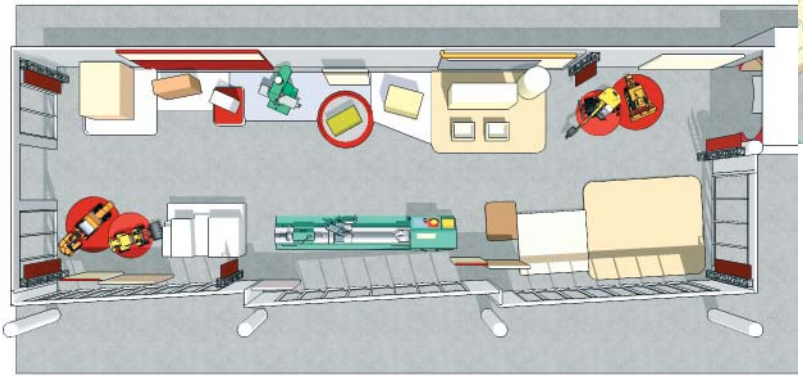

เป็นห้องโถงใหญ่จัดแสดงอุปกรณ์และแบบจำลองเครื่องจักรกลที่สำคัญ และมีคุณค่าต่อประวัติศาสตร์งานพัฒนาชลประทานของประเทศ ซึ่งกรมชลประทานเคยใช้ในการทำงานในแต่ละยุคสมัย

นิทรรศการ ชุด **“ด้วยสมองและเครื่องมือ”**

แสดงถึงผลงานของกรมชลประทานในการก่อสร้างโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ซึ่งสำเร็จด้วยฝีมือของกรมชลประทานเอง ตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จนถึงปัจจุบัน

นิทรรศการ ชุด **“นวัตกรรมในงานชลประทาน”**

แสดงถึงผลงานของกรมชลประทาน ในการประดิษฐ์คิดค้น และพัฒนาเครื่องจักรกลชิ้นสำคัญสำหรับใช้ในการพัฒนางานชลประทานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

นิทรรศการ ชุด **“วิวัฒนาการงานจักรกลพัฒนาชลประทานไทย”**

แสดงประวัติกรมชลประทานตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕-รัชกาลที่ ๙ วิวัฒนาการเครื่องจักรกลในงานชลประทาน ตลอดจนตัวอย่างเขื่อนที่กรมชลประทานก่อสร้างเองและจ้างเหมาก่อสร้างในแต่ละยุค

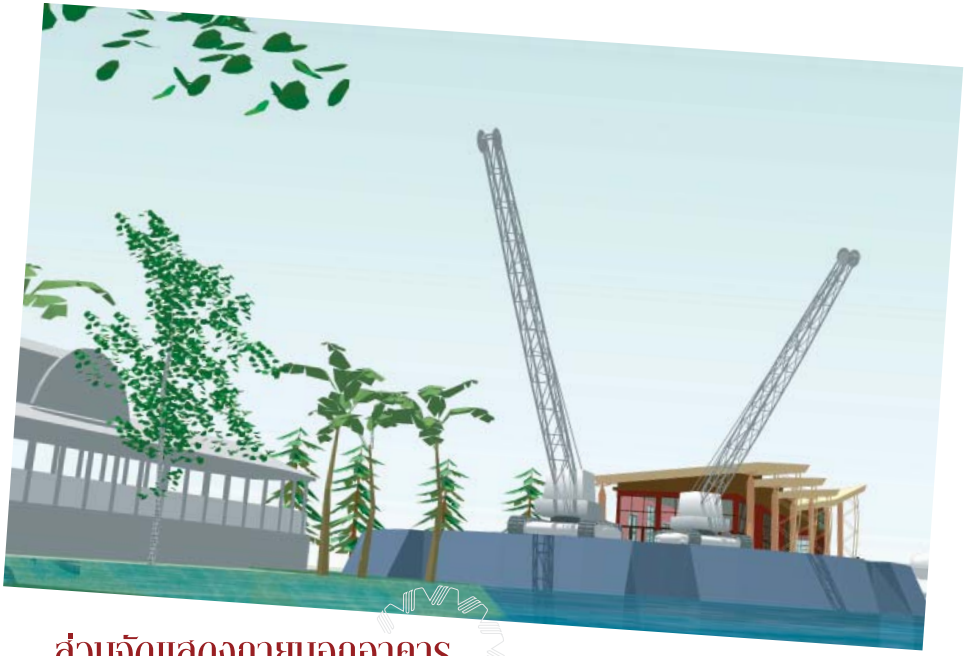

ส่วนจัดแสดงภายนอกอาคาร

จัดแสดงอุปกรณ์เครื่องจักรกลขนาดใหญ่ที่มีคุณค่า ไม่ว่าจะเป็นเรือขุดดีเซล รถขุด รถแทรกเตอร์ เครื่องจักรกลสูบน้ำ ฯลฯ ที่สำนักเครื่องจักรกล กรมชลประทาน เคยใช้ในการก่อสร้างเขื่อน และขุดคลองสายสำคัญ ๆ มาตลอดระยะเวลายาวนานนับร้อยปี

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING

พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

อนุสรณ์แด่ นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี

พระราชปรารภ

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

พระราชปรารภ

...พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
สยามมินทราธิราชบรมนาถบพิตร ทรงพระราชปรารภ
ถึง นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา
ซึ่งถึงแก่อสัญกรรมลงเมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙
ว่า เป็นวิศวกรผู้ได้รับการยกย่องในความรู้
ความสามารถด้านการชลประทานเป็นอย่างเอกผู้หนึ่ง
และได้ร่วมปฏิบัติราชการฉลองพระเดชพระคุณ
ในงานด้านโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
จวบจนวาระสุดท้ายแห่งชีวิต...

พระราชปรารภในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ในหนังสือ “ประวัติกระทรวงเกษตราธิการ” ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดพิมพ์พระราชทาน
เนื่องในการพระราชทานเพลิงศพนายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี
วันที่ ๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

กำหนดการ

พิธีเปิดพิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกลกรมชลประทาน
อนุสรณ์แด่ นายจุลนก สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี

วันพุธที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

เวลา ๐๙.๓๐ น.

แขกผู้มีเกียรติ ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่กรมชลประทาน พร้อมกันบริเวณอาคารพิพิธภัณฑ์ฯ

เวลา ๑๐.๐๐ น.

พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ ประธานในพิธี เดินทางมาถึง
นายเลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ รองอธิบดีฝ่ายบริหาร กรมชลประทาน กล่าวรายงาน
ประธานประกอบพิธีเปิดพิพิธภัณฑ์
ประธานและแขกผู้มีเกียรติชมสิ่งแสดงทั้งภายในและภายนอกพิพิธภัณฑ์
ประธานเดินทางกลับ

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน
อนุสรณ์แด่ นายจุลนก สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี

คำกล่าวรายงาน นายเลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ รองอธิบดีฝ่ายบริหาร กรมชลประทาน

พิธีเปิดพิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกลกรมชลประทาน

อนุสรณ์แด่ นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี

ณ กรมชลประทาน อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

วันพุธที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

กราบเรียน ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ
ท่านองคมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน

ในนามของข้าราชการและเจ้าหน้าที่กรมชลประทาน กระผม ขอกราบขอบพระคุณ ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้เกียรติสละเวลามาเป็นประธานในพิธีเปิดพิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกลกรมชลประทาน อนุสรณ์แด่ นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี ในวันนี้

กรมชลประทาน เป็นหน่วยงานหลักด้านการพัฒนาแหล่งน้ำของประเทศมายาวนาน นับแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งมีประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการอันทรงคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ โดยเฉพาะองค์ความรู้ด้านเครื่องจักรกล ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา งานเครื่องจักรกลถือว่ามีบทบาทสำคัญและมีส่วนร่วมในการก่อสร้างโครงการชลประทานทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำเกิดประสิทธิภาพและมีประโยชน์แก่กิจกรรม
ทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึง ทั้งนี้ บุคคลสำคัญผู้บุกเบิกและพัฒนางานเครื่องจักรกล
ของกรมชลประทานให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างมาก
จนได้รับการยกย่องให้เป็นปูชนียบุคคลท่านหนึ่งของกรมชลประทาน
คือ นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี ซึ่งท่านได้รับราชการอยู่
ในกรมชลประทาน ถึง ๒๕ ปี โดยดำรงตำแหน่งสุดท้าย คือ
นายช่างพิเศษ ด้านโรงงาน กรมชลประทาน ก่อนได้รับคัดเลือกให้ไปเป็น
ผู้ตรวจราชการ รองปลัด และปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในที่สุด

ด้วยเหตุผลดังกล่าว กรมชลประทานจึงจัดสร้างพิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล
ขึ้น เพื่อเชิดชูเกียรติผลงานที่สำคัญด้านเครื่องจักรกล
ของนายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี
และเพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติและวิวัฒนาการ
ด้านเครื่องจักรกลในงานชลประทานของประเทศไทย รวมทั้งเพื่อเป็นศูนย์กลางในการรวบรวม
จัดแสดง สงวนรักษาข้อมูล วัตถุและสิ่งของที่ทรงคุณค่าด้านเครื่องจักรกลของกรมชลประทาน
จากอดีตถึงปัจจุบันโดยใช้ชื่อว่า **“พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกลกรมชลประทาน
อนุสรณ์แด่ นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี”**
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกลแห่งนี้ จัดสร้างขึ้นบนพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๕ ไร่เศษ
ภายในบริเวณกรมชลประทาน อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยเริ่มดำเนินการก่อสร้าง
ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ แล้วเสร็จสมบูรณ์เมื่อเดือนกันยายนที่ผ่านมา
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการก่อสร้างในส่วนที่เป็นอาคารพิพิธภัณฑ์เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้นประมาณ ๙ ล้านบาทเศษ
โดยได้รับบริจาคจากข้าราชการ พนักงาน ประชาชน บริษัท และห้างร้านต่าง ๆ ผ่านกองทุนสวัสดิการ
ของกรมชลประทาน

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

การจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์มีทั้งภายในและภายนอกอาคาร การจัดแสดงภายในอาคาร ได้แบ่งเป็น ๓ ห้อง คือ

ห้องที่หนึ่ง จัดแสดงนิทรรศการชีวประวัติและผลงานของ นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี

ห้องที่สอง จัดแสดงนิทรรศการวิวัฒนาการด้านเครื่องจักรกล ของกรมชลประทาน

ห้องที่สาม จัดแสดงอุปกรณ์และแบบจำลองเครื่องจักรกลสำคัญที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของงานพัฒนาการชลประทาน

และในส่วนภายนอกอาคาร เป็นการจัดแสดงเครื่องจักรกลขนาดใหญ่ ที่กรมชลประทานเคยใช้ในการก่อสร้างเขื่อน อ่างเก็บน้ำและขุดคลองสายสำคัญต่าง ๆ

กรมชลประทานคาดหวังว่า พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกลกรมชลประทาน อนุสรณ์แด่ นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี จะเป็นอนุสรณ์สถาน ซึ่งทรงคุณค่าสำหรับข้าราชการและเจ้าหน้าที่กรมชลประทาน เพื่อได้รำลึกถึงผลงานที่สร้างสมไว้ของบุคลากรในอดีต และเพื่อร่วมกันดูแลรักษาไว้เป็นสมบัติของส่วนรวมตลอดไป ตลอดจนทั้งให้นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไปได้ใช้ประโยชน์ในการศึกษา ความรู้เชิงประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจอีกแขนงหนึ่งด้วย

บัดนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้ว กระผมขอกราบเรียนเชิญ ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ ทำพิธีเปิดพิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกลกรมชลประทาน อนุสรณ์แด่ นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี ต่อไป

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

ประมวลภาพพิธีเปิด

พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน
อนุสรณ์ล่ะ นายอุดม สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตอธิบดีกรมชลประทาน

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING

พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

อนุสรณ์แด่ นายจุลนก สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING

พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

อนุสรณ์แด่ นายจุลนก สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี

ความเป็นมา

พิพิธภัณฑ์ คือ สถานที่อันเป็นศูนย์กลางในการจัดเก็บ จัดแสดงหลักฐานและนำเสนอประวัติ วิวัฒนาการ และภารกิจขององค์กรที่มีเรื่องราวอันเป็นประวัติศาสตร์ที่ควรแก่การอนุรักษ์ หรือจัดสร้างขึ้นเพื่อนำเสนอผลงาน อันเป็นการเชิดชูเกียรติบุคคลสำคัญไว้ให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษา เรียนรู้

พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกลกรมชลประทาน จึงถือกำเนิดขึ้นโดยวัตถุประสงค์ทั้งสองประการ คือ นำเสนอผลงานและวิวัฒนาการของกรมชลประทาน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีประวัติและวิวัฒนาการยาวนานมาถึง ๑๐๕ ปี เคียงคู่กับประวัติศาสตร์ของการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าทัดเทียมอารยประเทศในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในฐานะหน่วยงานที่มีภารกิจในการพัฒนาแหล่งน้ำของประเทศอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยมีงานเครื่องจักรกลเป็นตัวจักรสำคัญขับเคลื่อนการปฏิบัติงานให้ลุล่วงตามภารกิจ

วัตถุประสงค์อีกประการหนึ่ง คือ เพื่อรำลึกถึงและเชิดชูเกียรติ
นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี
ซึ่งเป็นปูชนียบุคคล ผู้มีบทบาทสำคัญในการบุกเบิก และพัฒนางาน
เครื่องจักรกลชลประทานให้ก้าวเข้าสู่ยุคทอง

**“พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกลกรมชลประทาน อนุสรณ์แด่
นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี”**
ไม่เพียงแต่รวบรวมประวัติและผลงานของ
นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี
ผลงานและวิวัฒนาการด้านเครื่องจักรกล กรมชลประทาน
เท่านั้น หากแต่จะยังเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เกี่ยวกับ
วิวัฒนาการด้านเครื่องจักรกลในงานชลประทาน
และเป็นสถานที่เก็บรักษาเครื่องจักรกล
ที่ครั้งหนึ่งเคยมีบทบาทสำคัญใน
การสร้างความก้าวหน้าให้แก่ประเทศชาติ
อย่างน่าภาคภูมิใจอีกด้วย

แนวคิดการออกแบบและ
องค์ประกอบของพิพิธภัณฑ์

พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน อนุสรณ์แด่นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี ตั้งอยู่บนพื้นที่ ๑๐,๕๓๔ ตารางเมตร ภายในกรมชลประทาน อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

พิพิธภัณฑ์ ประกอบด้วยอาคารจัดแสดงนิทรรศการผลงานและสิ่งแสดง บนพื้นที่ ๔๕๐ ตารางเมตร เชื่อมต่อสู่ภายนอกที่เป็นพื้นที่จัดแสดงกลางแจ้ง ด้วยสวนรูปเฟืองขนาดใหญ่ล้อมรอบด้วยบ่อน้ำ

รูปทรงของอาคารจัดแสดงนิทรรศการ ออกแบบให้ทันสมัยด้วยโครงสร้างเหล็ก มีรูปทรงคล้ายพญานาคเลื้อยตัวขึ้นเหนือน้ำ อันเป็นสัญลักษณ์ของกรมชลประทาน

การจัดแสดงนิทรรศการภายในอาคารประกอบด้วยห้องจัดแสดงนิทรรศการ ผลงาน และสิ่งแสดง ๓ ห้อง ได้แก่

ห้องที่ ๑ เป็นนิทรรศการชีวประวัติและผลงานของนายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี

ห้องที่ ๒ จัดแสดงนิทรรศการวิวัฒนาการด้านเครื่องจักรกลกรมชลประทาน

ห้องที่ ๓ จัดแสดงอุปกรณ์และแบบจำลองเครื่องจักรกลในอดีตที่สำคัญ

การจัดแสดงนิทรรศการภายนอกอาคารพื้นที่ส่วนใหญ่โดยรอบอาคารเป็นพื้นที่จัดแสดงนิทรรศการกลางแจ้งจัดวางเครื่องจักรกลขนาดใหญ่ ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ เป็นประติมากรรมกลางแจ้งขนาดใหญ่ที่สอดรับกันระหว่างอาคารกับสิ่งจัดแสดงบนลานเฟืองและสายน้ำ

RID MUSEUM
FOR HEAVY
ENGINEERING

พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

อนุสรณ์ฯ นายอุดม สมิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตอธิบดีกรมชลประทาน

นิทรรศการภายในอาคาร | ห้องที่ ๑

จุลนภ
นบพระภูมิพล

"รถคันนี้ ไปได้ถึงไหน"

"ข้าพระพุทธเจ้าพับรถเข็น

แล้วเอาขึ้นเครื่องบินไปได้ทุกแห่ง พระพุทธเจ้าข้า"

คำกราบถวายบังคมทูลในการปฏิบัติภารกิจถวายครั้งสุดท้าย
ของนายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี
ณ อ่างเก็บน้ำยางชุม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๘

ปณิธานที่หมายมั่น

เกือบ ๔๐ ปี บนเส้นทางชีวิตราชการ ตั้งแต่เป็นนายช่างแผนกรถขุด กรมชลประทาน จวบจนเกษียณอายุในตำแหน่งปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปณิธานในการทำงานของนายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา คือ การถวายงานรับใช้ใต้เบื้องพระยุคลบาทอย่างเต็มกำลังความสามารถ

"นายช่างจุลนภ" มีโอกาสได้ถวายงานอย่างใกล้ชิด เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินทรงวางศิลาฤกษ์เขื่อนยันฮี จังหวัดตาก ตลอดจนในการเสด็จพระราชดำเนินทรงงานชลประทานในพื้นที่ต่าง ๆ การได้ถวายงาน ถวายข้อมูลโครงการ แม้กระทั่งการดูแลที่ประทับและการขับรถจี๊ปถวายในบางโอกาสเมื่อเสด็จพระราชดำเนินทรงงานในพื้นที่ทุรกันดาร คือ ความปลื้มปีติอย่างสูงที่ไม่เคยลืมเลือนของนายช่างผู้นี้

มูลนิธิชัยพัฒนา

เรียนท่านอธิบดี

ขอส่งงบในพระราชพิธีวางศิลาฤกษ์เขื่อนนเรศวรให้ท่านพิจารณา

ได้เรียนในที่ประชุมนี้แล้วหลายท่าน ถ้าเรื่องนี้ไม่จะเก็บไว้ได้ใด

ในกล่องเล็กๆ ประกอบด้วยกล่องหรงกระบอก(น้ำเข้าไม่ได้)

บรรจุแผนแบบที่สำคัญของเขื่อน ฯ ฯลฯ เช่น หอง นาค และแบบศิลาฤกษ์ กล่องมีขนาด

ประมาณ 60×40×60 ซม. บรรจุเข้าหย่อนลงไปในหลุมใต้ฐานเขื่อนก่อการที่ประดับ

ประมาณ 150 เมตร

(จุลนก สินวงศ์ ฯ) ๑๖ พ.ย. ๔๔

การถวายงานทุกครั้ง คือ โอกาสที่ได้รับพระราชทานแนวคิดในการทำงานนานัปการ ซึ่งได้กลายเป็นหลักในการทำงานถวายในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่าง ๆ ที่ **"องคมนตรีจุลนภ"** ได้รับมอบหมายให้ดูแลในเวลาต่อมา ร่วมกับคุณธรรม ๔ ประการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดังนี้

ประการแรก คือ การรักษาความสัจ ความจริงใจต่อตัวเอง ที่จะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม

ประการที่สอง คือ การรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัจความดีนั้น

ประการที่สาม คือ การอดทน อดกลั้นและอดออม ที่จะไม่ประพฤติล่วงความสัตย์สุจริตไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด

ประการที่สี่ คือ การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนน้อยของตน เพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

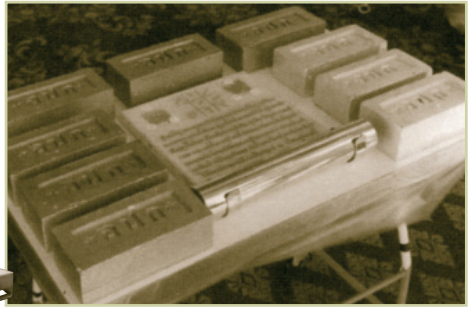

ถวายชีวิต ถวายงาน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียนพสกนิกร ณ ที่ใด **“องคมนตรีจุลนภ”** จะตามเสด็จฯ ไปทุกแห่ง เพื่อถวายงานในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ด้วยความจริงจังและใส่ใจในรายละเอียดทั้งหมด ตลอดจนติดตามและประเมินผลความก้าวหน้าของงานอย่างใกล้ชิด สม่ำเสมอ และกราบบังคมทูลถวายรายงานให้ทรงทราบความก้าวหน้าของงานนั้น เพื่อให้สามารถสนองพระราชดำริได้อย่างครบถ้วนถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ

ด้วยความไว้วางพระราชหฤทัย **“องคมนตรีจุลนภ”** จึงไม่เพียงแต่ได้รับมอบหมายให้กำกับดูแลงานพระราชดำริเท่านั้น ยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ดำรงตำแหน่ง ที่ปรึกษาคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) อีกด้วย

สนองบาท สนองงาน

“องคมนตรีจุลนภ” ได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยให้ดูแลรับผิดชอบภารกิจสำคัญมากมาย ทั้งการเป็นประธานคณะกรรมการบริหารโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทั้ง ๖ แห่ง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการทำให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทั้งหมด เป็น **“พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต”** และเป็น **“ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จสำหรับเกษตรกร”** ที่มีการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานราชการ

รวมทั้งทรงไว้วางพระราชหฤทัยให้เป็นประธานคณะบริหารเงินกองทุนพระราชทาน สำหรับศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ตามนโยบายและแนวทางการบริหารจัดการที่กำหนดไว้ ให้มีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ ดังพระราชประสงค์ในการอำนวยประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนโดยเฉพาะเกษตรกรอย่างทั่วถึง

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

ประโยชน์ชาติ ประโยชน์ชน

ภารกิจสำคัญของ **“องคมนตรีจุลนภ”** รวมถึงการเป็นประธานคณะกรรมการบริหารโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอีกมากมาย ทั้งโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ จังหวัดนครศรีธรรมราช โครงการพัฒนาพื้นที่ห้วยบางทรายฯ จังหวัดมุกดาหาร โครงการป่าขุนแม่กวงฯ จังหวัดเชียงใหม่ โครงการพัฒนาลุ่มน้ำแม่อาวฯ จังหวัดลำพูน โครงการพัฒนา และรณรงค์การใช้หญ้าแฝกฯ โครงการนำร่องผลิตไบโอดีเซลจากน้ำมันปาล์ม จังหวัดกระบี่ (เป็นการจุดประกายการพัฒนาพลังงานทดแทนในเวลาต่อมา) เป็นต้น ซึ่งล้วนแต่สัมฤทธิผลตามแนวพระราชดำริทั้งสิ้น

การปฏิบัติงานในทุกโครงการ **“องคมนตรีจุลนภ”** จะลงไปติดตามความก้าวหน้าด้วยตนเองเสมอ ไม่ว่าจะเป็นระยะหลังการผ่าตัดมะเร็งลำไส้ใหญ่ ในปี ๒๕๓๙ ระหว่างพักการรักษาด้วยคีโมบำบัด จนกระทั่งแม้เส้นโลหิตในสมองแตก เมื่อปี ๒๕๔๔ ภายหลังจากเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลเดือนครึ่ง ผลที่ตามมาคืออาการอัมพฤกษ์ด้านซ้าย จนต้องนั่งรถเข็นตั้งแต่นั้นมา แต่ก็ไม่เคยเป็นอุปสรรคในการทำงานถวาย **“องคมนตรีจุลนภ”** ยังคงเดินทางไปติดตามงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ได้รับมอบหมายทุกหนทุกแห่งทั่วประเทศ จวบจนวาระสุดท้ายของชีวิตของคนดีแห่งแผ่นดิน ชื่อ **“จุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา”**

กำเนิดแต่ราชสกุล

ราชสกุล **“สนิทวงศ์”** สืบสายสกุลจากพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท พระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย กับเจ้าจอมมารดาปราง (ใหญ่) ผู้ทรงเป็นต้นราชสกุล

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสายสนิทวงศ์ (ม.จ.สาย สนิทวงศ์) พระโอรสในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท และหม่อมเขียน มีบุตรชาย คือ พระยานาวาพลานุโยค (ม.ร.ว.ชม สนิทวงศ์) ซึ่งมีบุตรชาย คือ พลตรีพระยาเสนีณรงค์ฤทธิ์ (ม.ล.เล็ก สนิทวงศ์) เจ้าคุณพ่อของ **“องคมนตรีจุลนภ”**

ท่านผู้หญิงโพยม เสนีณรงค์ฤทธิ์ มารดา กำเนิดในสกุล **“ณ นคร”** เป็นธิดาพลเอก เจ้าพระยาบดินทรเดชานุชิต (แย้ม ณ นคร) ซึ่งสืบสายสกุลจากเจ้าพระยาศรีธรรมาโศกราช (เจ้าพระยานครน้อย) พระราชโอรสในสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชกับเจ้าจอมมารดาปราง

เส้นทางแห่ง**การเล่าเรียน**

จุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา เกิดเมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๔๗๒ เป็นบุตรคนที่ ๔ จากจำนวน ๘ คน เริ่มต้นชีวิตการศึกษาระดับประถมศึกษาที่โรงเรียนเซนต์ฟรังซีสเซเวียร์ ระดับมัธยมที่วชิราวุธวิทยาลัย โรงเรียนเทพศิรินทร์ และโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ซึ่งต้องย้ายไปเรียนไกลถึงจังหวัดลพบุรี อันเนื่องจากสภาวะเหตุการณ์บ้านเมือง

เมื่ออายุ ๑๗ ปี สมัครเข้าเรียนโรงเรียนนายสิบสารวัตรทหาร ระหว่างสงครามมหาเอเชียบูรพา ในการลาดตระเวนตรวจการณ์ครั้งหนึ่ง โดนอั้งยี่รุมทำร้ายจนสลบ ศีรษะบวม แตก แขนหัก มือหัก นิ้วมือแตกเกือบขาด ต้องใส่เฝือก นอนรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลกว่า ๒ เดือน

เมื่อสิ้นสุดสงครามโลก ก็เข้าศึกษาต่อที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนสำเร็จการศึกษาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิศวกรรมเครื่องกล ในปี ๒๔๙๔ และวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมิชิแกน สหรัฐอเมริกา ในปี ๒๔๙๘ สาขาวิชา Heat Power Engineering ซึ่งเป็นวิชาที่ยากที่สุดของวิศวกรรมเครื่องกลในสมัยนั้น ตามคำแนะนำของ **ม.ล.ชูชาติ กำภู (อธิบดีกรมชลประทานคนที่ ๑๒)** ความรู้ดังกล่าวเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อประเทศชาติในเวลาต่อมา เมื่อมีการก่อสร้างโรงไฟฟ้าแม่เมาะ และโรงไฟฟ้าพลังไอน้ำแห่งแรกของประเทศ

จุลนภ
นภสูรย์สนิทวงศ์

ย่างก้าวแห่ง**การทำงาน**

วิศวกรรมศาสตรบัณฑิตหมาด ๆ ถูก **ม.ล.ชูชาติ กำภู อธิบดีกรมชลประทาน คนที่ ๑๒** ขอตัวจากเจ้าคุณพ่อให้มาทำงานที่กรมชลประทาน เริ่มจากตำแหน่งนายช่างตรี แผนกรถขุด กองช่างกล และเป็นหนึ่งในผู้มีบทบาทสำคัญในงานเครื่องจักรกลสำหรับการก่อสร้างโครงการเจ้าพระยาใหญ่ ซึ่งเป็นโครงการชลประทานที่มีระบบส่งน้ำใหญ่ที่สุดของประเทศ **"นายช่างจุลนภ"** ปฏิบัติหน้าที่อย่างทุ่มเทถึงขนาดที่ดำน้ำลงไปในแม่น้ำน้อยที่น้ำเชี่ยวมากเป็นคนแรก ด้วยเครื่องประดาน้ำแบบโบราณ มีที่ครอบหัวเป็นกระจก ใช้ตะกั่วถ่วงให้จม มีเครื่องสูบลมให้หายใจที่ต้องสูบลมให้พอดี เพื่อสเกตช์ภาพลักษณะการจมของรถขุดขนาด ๔๐ ตัน หลังจากนั้น ยังร่วมกับลูกน้องดำลงไป ค่อย ๆ ถอดชิ้นส่วนรถขุดแต่ละชิ้นขึ้นมา ใช้เวลาในการกู้ขึ้นมาถึง ๗ วัน ๗ คืน

ด้วยความเจนจัดในงานเครื่องจักรกลต่าง ๆ **"นายช่างจุลนภ"** จึงมีผลงานสำคัญมากมาย ซึ่งไม่เพียงแต่ทำให้งานเครื่องจักรกลของกรมชลประทานพัฒนาอย่างรวดเร็ว ผลงานที่สร้างขึ้น ได้สร้างชื่อเสียงให้กับกองโรงงาน กรมชลประทานให้เป็นที่รู้จัก สามารถหารายได้มาบริหารโรงงาน ซึ่งไม่มีงบประมาณสนับสนุนด้วยการรับจ้างทำของเพื่อมาจ่ายเป็นเงินเดือนช่าง และยังช่วยประหยัดเงินตราของประเทศมหาศาล จากการที่ไม่ต้องสั่งซื้อเครื่องมือ และอะไหล่จากต่างประเทศอีกด้วย

ผลงานอันโดดเด่น ทำให้ชีวิตราชการเติบโตก้าวหน้าโดยลำดับ จนกระทั่งเป็น **"นายช่างพิเศษด้านโรงงาน"** ก่อนย้ายไปเป็นผู้ตรวจราชการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นรองปลัดและปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในที่สุด เมื่อเกษียณอายุราชการแล้ว ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ดำรงตำแหน่ง **"องคมนตรี"** เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๔ อันเป็นมงคลสูงสุดของชีวิต

พลังใจในชีวิต

ตลอดชีวิตของการทุ่มเทพลังกายในการทำงานอย่างหนัก พลังใจที่เกื้อหนุนมาโดยตลอด คือ ครอบครัว

พันตำรวจเอกหญิง ท่านผู้หญิงวงศ์พรรณ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา ภริยาคู่ชีวิต คือ เพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุขซึ่งคอยดูแลใกล้ชิด ทั้งยามสุข ยามทุกข์ ยามเจ็บไข้ และยามเดินทางไปตรวจเยี่ยมความก้าวหน้าของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตลอดมา ยังมีบุตร-ธิดา ๓ คน **“พรนภา” “พลภัช” “ฐิติพงศ์”** และหลานปู่หลานตาอีก ๕ คน คือ พลังใจอันเข้มแข็งเบื้องหลังความสำเร็จของงาน ในชีวิตของลูกผู้ชาย ชื่อ **“จุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา”**

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

พระมหากรุณาธิคุณ

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานชื่อ **"จุลนภ"** ตามความหมายของชื่อ ม.ล. **"เล็ก"** และท่านผู้หญิง **"โพยม"** (แปลว่า ฟ้า) บิดา-มารดา พร้อมเสมา ป.ป.ร.

ในวาระที่ **"องคมนตรีจุลนภ"** มีอายุครบ ๕ รอบ และ ๖ รอบ ทั้งสองคราวนั้น ก็ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานน้ำสังข์ ในปี ๒๕๓๒ และปี ๒๕๔๕

พระมหากรุณาธิคุณแผ่ไพศาลไปยังสมาชิกครอบครัว **"สนิทวงศ์"** ทุกคน ทั้งในการที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมประกอบพิธีสมรสพระราชทาน เมื่อปี ๒๕๐๐ พระราชทานชื่อแก่บุตร-ธิดา ทั้ง ๓ คน และหลานทั้ง ๕ คน พร้อมเสมา ภ.ป.ร. และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมประกอบพิธีสมรสพระราชทานแก่บุตร-ธิดา ทั้ง ๓ คน

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมอุตสาหกรรม

สิริมงคลแห่งชีวิต

อิสริยาภรณ์อันสูงสุด

๕ พฤษภาคม ๒๕๔๑	ปฐมจุลจอมเกล้า (ป.จ.)
๒ มิถุนายน ๒๕๓๙	เหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ ๙ ชั้น ๒ (ภ.ป.ร.๒)
๕ ธันวาคม ๒๕๓๐	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.)
๕ ธันวาคม ๒๕๒๖	มหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.)
๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๗	เหรียญชัยสมรภูมิสงครามมหาเอเชียบูรพา (ช.ส.)

คำสอนของบรรพบุรุษ

พลเอกเจ้าพระยาบดินทรเดชานุชิต เสนาบดีกระทรวงกลาโหม ในสมัยรัชกาลที่ ๖ และองคมนตรีในรัชกาลที่ ๗ ผู้เป็นเจ้าคุณตา มอบคำขวัญให้ตอนเด็ก ๆ ว่า **“เด็กเป็นที่หวังของชาติและของสกุล จงหมั่นเรียนวิชาหาความรู้ อย่าเกียจคร้าน จะได้ทำการให้เป็นประโยชน์แก่ชาติ แก่สกุลและแก่ตนเองในภายหน้า”**

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมอุตสาหกรรม

บนเส้นทาง**วิบาก**

การที่ **“นายช่างจุลนภ”** ต้องขับรถเองตระเวนไปทั่วประเทศ บนทางเกวียน ขรุขระ เป็นหลุมเป็นบ่อและในที่ที่แม้แต่ถนนก็ไม่มี หลายพื้นที่ก็ต้องขี่ม้าแกลบหรือพายเรือล่องไปตามคลองที่ขุดขึ้น เพื่อเข้าไปปฏิบัติงานอยู่หลายปี ขนาดรถจี๊ปยังพังไป ๒ คัน โดยไม่ได้มีอุบัติเหตุอะไร หลังของ **“นายช่างจุลนภ”** จึงปวดอย่างมาก จนบางครั้งลุกไม่ขึ้น หมอต้องเอาแผ่นกระดานมาช้อนตัวจากบ้านไปรักษาที่โรงพยาบาลอยู่เกือบเดือน เพราะหมอนรองกระดูกสันหลังเคลื่อนมากดเส้นประสาท ๓-๔ ข้อ หมอไม่กล้าเสี่ยงผ่าตัด เลยใช้วิธีใช้น้ำหนักดึงหลัง กินยา และออกกำลังกาย แต่ก็เป็น ๆ หาย ๆ ตลอดมา

ยิ่งยาว **ย่อมยิ่งไว้วางใจ**

ขณะดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพราะความไว้วางใจอย่างมากของผู้บังคับบัญชา เมื่อ **“ผู้ตรวจฯ จุลนภ”** ลงนามในเอกสารราชการ ตราตำแหน่งที่ต้องประทับไปพร้อมกัน จึงปรากฏข้อความที่ยาวมาก นั่นคือ

“นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา ผู้ตรวจราชการชั้นหนึ่ง ปฏิบัติราชการแทนรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์”

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

มุ่งมั่นเพื่อเกษตรกร

“ผู้ตรวจฯ จุลนภ” คือ ผู้เสนอแนวคิดและผลักดันให้เกิดโครงการ **“ศูนย์บริการเกษตรกรเคลื่อนที่”** ตลอดจนสั่งการโดยตรงด้วยตนเอง ทำให้การปฏิบัติงานขุดบ่อน้ำ และขุดลอก บูรณะห้วย หนองคลองบึง นับ ๑๐,๐๐๐ แห่งในพื้นที่ไกลปืนเที่ยงสำเร็จเป็นประโยชน์แก่เกษตรกร ซึ่งมีความต้องการใช้น้ำ ได้อย่างรวดเร็ว เป็นที่ชื่นชอบของเกษตรกรอย่างมาก

สภากาแฟ ที่เริ่มต้นงานแต่ละวัน

“สภากาแฟ” เริ่มตั้งแต่ ๐๗.๐๐ น. คือ การพบปะพูดคุยอย่างเป็นกันเองเพื่อสอบถามเรื่องราวปัญหาในการปฏิบัติงานและให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะกับ **“นายจุลนภ”** อย่างตรงไปตรงมา ความเห็นจากการสนทนาเหล่านั้นหลายครั้งได้รับการนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการทำงานตลอดชีวิตราชการ

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

สิริมงคลแห่งชีวิต

ศาลาแห่ง**ความประทับใจ**

โศกนาฏกรรมพายุเกย์ที่จังหวัดชุมพรในปี ๒๕๓๐ มีผู้เสียชีวิต ถึง ๖๐๐ คน สูญหายกว่า ๑๐๐ คน เรือประมงจมนับไม่ถ้วน **“ปลัดกระทรวงฯ จุลนภ”** เป็นผู้รับอาสาในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี และเป็นผู้นำในการวางแผนและควบคุมการปฏิบัติงานป้องกันเพลิงไหม้ อันอาจจะเกิดขึ้นจากการที่มีต้นไม้ล้มจำนวนมาก โดยการระดมรถแทรกเตอร์ เกือบ ๒๐๐ คัน ทำแนวกันไฟนับพันกิโลเมตร การปฏิบัติงานที่รวดเร็ว โดยใช้เวลาเพียง ๑ เดือน ป้องกันไม่ให้พื้นที่ที่ประสบภัยกว่าล้านไร่ตกเป็นทะเลเพลิง ทำให้ชาวสหกรณ์ท่าแซะประทับใจ จนสร้างศาลา **“จุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา”** ขึ้นไว้เป็นที่ระลึก

พลังใจเบื้องหลัง

ยามที่ทดท้อ เมื่อต้องต่อสู้กับสิ่งที่ขัดกับอุดมการณ์ ถึงขั้นคิดลาออกจากตำแหน่งปลัดกระทรวงฯ คำพูดในที่ชุมนุมผู้ใต้บังคับบัญชาว่า **“ท่านปลัดกระทรวงฯ ได้ต่อสู้เพื่องานและพวกเรามามากแล้ว เปรียบเสมือนว่าหน้าอกของท่านถูกกระสุนจนพรุนไปหมด ขอให้ท่านถอยหลังหนึ่งก้าว แล้วพวกเราจะก้าวไปเคียงข้างท่าน ช่วยท่านทุกอย่าง”** กำลังใจและความศรัทธาที่ได้รับ คือ พลังที่ทำให้ **“ปลัดจุลนภ”** ยืนหยัดได้ตลอดมา

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมทหารช่าง

สิริมงคลแห่งชีวิต

ทุกข์สุขอยู่ที่ “คิด”

แนวคิดในการดำเนินชีวิตให้มีความสุข ที่ **“ปลัดกระทรวงฯ จุลนภ”** มักสอนผู้ใกล้ชิดเสมอในระหว่างการสนทนา คือ **“คนเราจะทุกข์จะสุขอยู่ที่จะคิด ถ้าเราคิดให้มันทุกข์ มันก็ทุกข์ อะไรที่เรามองในด้านบวกเราจะมีความสุข”**

เวลาทั้งชีวิตมีไว้ให้กับ “งาน”

แม้ในยามเจ็บป่วย ไม่ว่าการเดินทางด้วยรถเข็นจะยากลำบากเพียงใด เมื่อเดินทางถึงที่หมาย **“องคมนตรีจุลนภ”** จะเริ่มต้นทำงานอย่างมีความสุขทันที โดยไม่มีการแวะพักผ่อนที่ใด แม้กระทั่งยามที่ครอบครัวชวนไปพักผ่อนต่างจังหวัด คำตอบที่ได้รับคือ **“ไม่ไปหรอก พ่อจะเก็บร่างกายให้แข็งแรงไว้เพื่อทำงานถวายดีกว่า เวลาของพ่อเหลือน้อยแล้ว”**

จิตสำนึกของข้าแผ่นดิน

ก่อนถึงแก่อสัญกรรมเพียง ๑๐ วัน หลังการประชุมองคมนตรีในตอนเช้า และเกิดการปฏิรูปการปกครองในคืนวันเดียวกัน คือ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ คำปรารภครั้งสุดท้ายกับครอบครัวของ **“องคมนตรีจุลนภ”** ในวันถัดมาระหว่างเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาล คือ **“พ่อควรจะได้ไปเฝ้าฯ ในวังสวนจิตรตามหน้าที่ เพราะพ่อห่วงใยพระองค์ท่านและบ้านเมืองเหลือเกิน”**

ก่อนที่ “องคมนตรีจุลนภ” จะจากไปด้วยความสงบในวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๔๙

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมอุตสาหการ

RID MUSEUM
FOR HEAVY
ENGINEERING

พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

อนุสรณ์ มายลุลนา สมิทวงศ์ ณ อยุธยา อดิลองคนนตรี

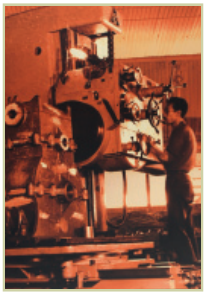

นิทรรศการภายในอาคาร ห้องที่ ๒

วิวัฒนาการ
งานเครื่องจักรกล
กรมชลประทาน

งานเครื่องจักรกลชลประทาน เริ่มต้นขึ้นพร้อมกับการกำเนิดของ **“กรมคลอง”** ในปี ๒๔๔๕ เพื่อปฏิบัติภารกิจหลักในการก่อสร้างงานชลประทาน เช่น การขุดลอกคูคลอง การขุดคลอง ก่อสร้างประตูเรือสัญจร ประตูระบายน้ำ อันเป็นหัวใจสำคัญของงานชลประทานในยุคเริ่มต้น

ในระยะแรก งานเครื่องจักรกล ประกอบด้วย กองช่างกล และกองโรงเครื่องกล มีการจัดซื้อเรือขุดเครื่องจักรไอน้ำ ๒ ลำแรก ในปี ๒๔๔๘ สำหรับใช้ในการขุดลอกคลองแสนแสบ ต่อมามีการซื้อเรือขุดเพิ่มขึ้นอีก ๔ ลำ เมื่อภารกิจในการขุดลอกและซ่อมคลองที่ชำรุดทรุดโทรมเพิ่มมากขึ้น เรือขุดทั้ง ๖ ลำนี้ สามารถปฏิบัติงานขุดลอกคลองในทุ่งราบภาคกลางได้สำเร็จเป็นที่เรียบร้อยทั้งหมด และได้ซื้อรถขุดซึ่งถือว่าเป็นเครื่องจักรกลที่ทันสมัย และมีราคาแพงมากในสมัยนั้น มาใช้ในการก่อสร้างเขื่อนพระราม ๖ และระบบส่งน้ำ โครงการชลประทานป่าสักใต้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตลอดจนงานก่อสร้างอื่นๆ ต่อมา

วิวัฒนาการ

งานเครื่องจักรกล กรมชลประทาน

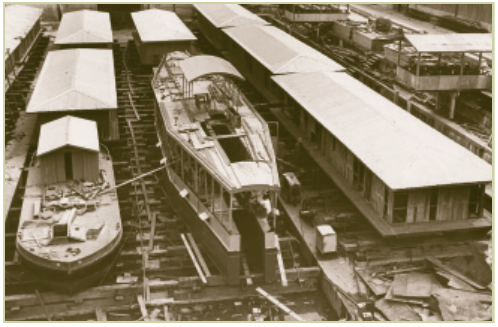

งานเครื่องจักรกลมีบทบาทสำคัญในการแก้ไขวิกฤตการณ์ความแห้งแล้งครั้งรุนแรงในปี ๒๔๖๒ พื้นที่เพาะปลูกเกือบทั้งหมดได้รับความเสียหาย เครื่องจักรกลสูบน้ำที่ **“กรมทดน้ำ”** (เปลี่ยนชื่อมาจากกรมคลอง) พัฒนาขึ้น โดยวิธีการติดตั้งเครื่องสูบน้ำขนาดใหญ่บนเรือขุด จำนวน ๙ ลำ ส่งไปช่วยเหลือพื้นที่ประสบภัยแล้ง ซึ่งเป็นการเริ่มต้นบทบาทในการสูบน้ำเพื่อช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกและการพัฒนางานสูบน้ำ

ความสำคัญของการสูบน้ำเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรทำให้กรมทดน้ำ ซึ่งได้รับมอบหมายให้จัดทำแผนงานหลักแก้ไขปัญหาภัยแล้ง สั่งซื้อเครื่องสูบน้ำ ๒ เครื่อง ติดตั้งไว้บนเรือเหล็กตั้งชื่อว่า **“เรือนาค”** และดัดแปลงเรืออีก ๓ ลำ ติดตั้งเครื่องสูบน้ำเพื่อช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่เพาะปลูก ในปี ๒๔๖๘ เรือสูบน้ำ ๕ ลำนี้สามารถช่วยเหลือพื้นที่นาไม่ให้เสียหายได้ถึง ๑๑๐,๐๐๐ ไร่ นับแต่นั้นมา การวางแผนสูบน้ำจึงถือเป็นภารกิจหลักในการช่วยเหลือพื้นที่ทำนานอกเขตชลประทานที่ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำตามพื้นที่ต่าง ๆ ของกรมทดน้ำหรือกรมชลประทานในเวลาต่อมา

วิวัฒนาการ
งานเครื่องจักรกล
กรมชลประทาน

กองช่างกล กรมชลประทาน มีโรงงานเครื่องมือกล โรงงานตีเหล็ก โรงงานช่างไม้ โรงงานช่างหล่อ อู่ซ่อมเรือ และอาคารพัสดุโรงงานเป็นของตัวเอง เมื่อมีการเร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำมากขึ้น ทำให้สามารถทำการซ่อมเรือขุด รถขุด เรือยนต์ เรือบรรทุกและรถยนต์ สร้างบานระบายน้ำ และผลิตฝาท่อส่งน้ำเข้านาได้เอง

ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ โรงงานต่าง ๆ ของกองช่างกล สามารถต่อเรือขุด เรือบรรทุก ทำชิ้นส่วนอะไหล่เครื่องจักรกลได้เอง และยังช่วยสร้างอุปกรณ์ทุ่นแรงสำหรับกองทัพในสมัยนั้นอีกด้วย ทั้งเครื่องทอผ้า เครื่องสีข้าว ดัดแปลงรถยนต์จากการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเป็นใช้ถ่านแทน และจัดทำเครื่องสูบน้ำแบบตะบันน้ำ เป็นต้น

งานเครื่องจักรกลชลประทานขยายตัวอย่างรวดเร็ว ในช่วงปี ๒๔๘๗-๒๔๙๕ สมัยที่ ม.ล.ชูชาติ กำภู ดำรงตำแหน่งนายช่างใหญ่และอธิบดีกรมชลประทานในเวลาต่อมา เพื่อรองรับแผนงานการก่อสร้างระบบชลประทานเจ้าพระยาใหญ่ มีการสั่งซื้อเครื่องจักรกลที่ทันสมัยเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก เช่น รถแทรกเตอร์ รถบรรทุกขนาดใหญ่เพื่อขนย้ายเครื่องจักรกลขนาดหนัก เครื่องจักรกลสูบน้ำ เครื่องจักรกลไฟฟ้าต่าง ๆ มีการต่อเรือบรรทุกขนาดใหญ่ที่รับน้ำหนักได้มากและกินน้ำตื้นขึ้นเอง โรงงานที่มีอยู่สามารถทำการผลิตบานระบายเหล็กสำหรับอาคารชลประทานต่าง ๆ ได้เอง

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

วิวัฒนาการ
งานเครื่องจักรกล
กรมชลประทาน

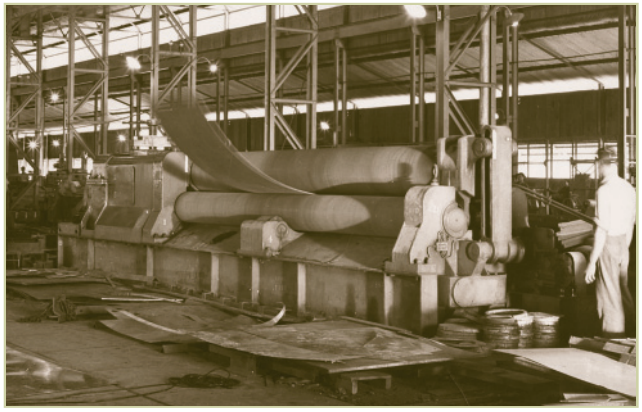

ม.ล.ชูชาติ กำภู จัดส่งบุคลากรด้านเครื่องจักรกล ไปดูงานด้านการพัฒนาและการปฏิบัติงานด้านเครื่องจักร เครื่องมือหนักในสหรัฐอเมริกา เพื่อกลับมาเริ่มงานใหญ่ คือ การก่อสร้างเขื่อนเจ้าพระยาที่จังหวัดชัยนาท ทำให้โรงงานเครื่องมือกล ของกองช่างกล กรมชลประทาน ใหญ่และทันสมัยที่สุดในประเทศไทยขณะนั้น

ปี ๒๔๙๑ ม.ล.ชูชาติ กำภู อดีตอธิบดีกรมชลประทาน ได้จัดตั้งหมวดรถแทรกเตอร์สังกัดแผนกโรงงาน กองช่างกล เปิดรับผู้มีความรู้ด้านช่างกลเข้ามาทำงานระยะแรก ๕๐ คน และมีการสั่งซื้อรถแทรกเตอร์ตีนตะขาบ ติดใบมีด ๖ คัน เพื่อใช้ในการก่อสร้างโครงการขนาดใหญ่หลายโครงการ เช่น เขื่อนแก่งกระจาน เขื่อนปราณบุรี เขื่อนภูมิพล โครงการแม่กลองใหญ่ รวมทั้งโครงการเจ้าพระยาใหญ่

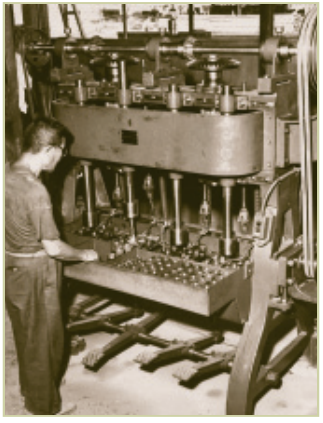

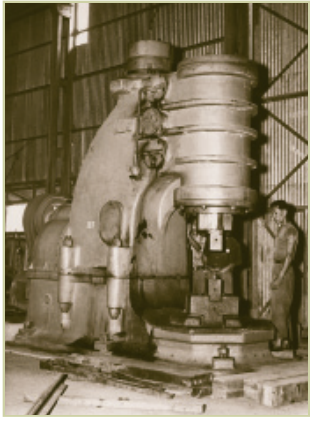

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

วิวัฒนาการ

งานเครื่องจักรกล กรมชลประทาน

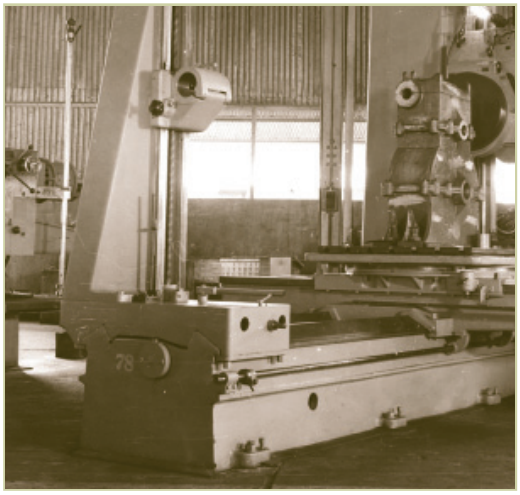

การก่อสร้างเขื่อนเจ้าพระยา ยังเป็นที่มาของงานเครื่องจักรกลไฟฟ้า เพื่อผลิต ซ่อม สร้างไฟฟ้าใช้เอง การพัฒนาเครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ ก็เริ่มต้นขึ้นในช่วงเวลานี้เช่นกัน เช่น เมื่อปี ๒๔๙๕ มีการนำโทรศัพท์ระบบ **"แมกนีโต"** ซึ่งเป็นเครื่องแบบไม่มีหน้าปัดหมุนเลขหมาย แต่ใช้มือหมุนแมกนีโตที่ติดอยู่กับตัวเครื่อง แล้วจะมีสัญญาณกริ่งเรียกตามรหัสสัญญาณสั้นและยาวประจำแต่ละเครื่องที่กำหนดไว้ มาใช้ติดต่อสื่อสารกันในบริเวณหัวงานก่อสร้าง และพัฒนามาเป็นการใช้วิทยุสื่อสาร การใช้ระบบโทรมาตร และการสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในปัจจุบัน

งานเครื่องจักรกล ขยายตัวอย่างกว้างขวาง ในปี ๒๕๑๘ โดยมีบทบาทสำคัญในงานจัดรูปที่ดินพัฒนาพื้นที่เพาะปลูกและแหล่งน้ำ การก่อสร้างระบบคลองส่งน้ำสายใหญ่ และคลองสายซอยเข้าสู่แปลงนาของเกษตรกรในโครงการเจ้าพระยาใหญ่ พื้นที่ ๗.๕ ล้านไร่ ตลอดจนโครงการอื่น ๆ ต่อมา

งานด้านเรือขุดของกรมชลประทาน ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงมาใช้ในภารกิจที่เพิ่มขึ้น ทั้งด้านการพัฒนาคูคลองหนองบึง การกำจัดวัชพืชน้ำและผักตบชวาในคูคลองต่าง ๆ

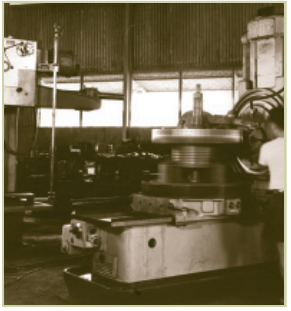

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

วิวัฒนาการ

งานเครื่องจักรกล กรมชลประทาน

ในปี ๒๕๒๗ เมื่อขอบเขตภารกิจงานเครื่องจักรกลขยายออกไปอย่างกว้างขวาง จึงมีการปรับปรุงโครงสร้างและแบ่งส่วนราชการหน่วยงานที่รับผิดชอบขึ้นใหม่ ประกอบด้วย กองเครื่องจักรงานดิน มี ๕ ฝ่าย กองยานพาหนะและขนส่ง มี ๔ ฝ่าย กองโรงงานมี ๗ ฝ่าย กองวิศวกรรมเครื่องกล มี ๖ ฝ่าย และกองสื่อสาร มี ๕ ฝ่าย เพื่อให้ครอบคลุมการปฏิบัติงานตามภารกิจทั้งหมดที่มีอยู่ได้

เนื่องจากความสำคัญของภารกิจและปริมาณงานที่มีอยู่ ในปี ๒๕๔๐ งานด้านเครื่องจักรกลของกรมชลประทาน จึงมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและแบ่งส่วนราชการใหม่ ประกอบด้วย กองยานพาหนะและขนส่ง กองโรงงาน กองสื่อสาร และรวมกองเครื่องจักรกลงานดินกับกองวิศวกรรมเครื่องกลเข้าไว้ด้วยกันเป็น สำนักเครื่องจักรกล

สำนักเครื่องจักรกลในเวลานั้น มีข้าราชการ ๓๑๖ คน ลูกจ้างประจำ ๔,๓๖๑ คน ประกอบด้วย ส่วนเรือขุด ส่วนรถขุด ส่วนรถแทรกเตอร์ ส่วนเครื่องจักรกลสูบน้ำ และส่วนเครื่องจักรกลไฟฟ้า

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

วิวัฒนาการ
งานเครื่องจักรกล
กรมชลประทาน

มีภารกิจและเครือข่ายงานด้านเครื่องจักรกลและเครื่องมือกลต่าง ๆ ครอบคลุมทั่วประเทศ พร้อมให้การสนับสนุนเครื่องจักร เครื่องมือกลทั้งขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กในงานก่อสร้างให้แล้วเสร็จอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยผลงานที่น่าภาคภูมิใจ คือ การมีส่วนร่วมสำคัญในการก่อสร้างเขื่อนต่าง ๆ โดยเฉพาะเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลา

มีการปรับโครงสร้างสำนักเครื่องจักรกลอีกครั้ง ทำให้โครงสร้างของสำนักเครื่องจักรกลในปี ๒๕๕๐ ประกอบด้วย ส่วนวิศวกรรม ส่วนยานพาหนะและขนส่ง ส่วนโรงงาน ส่วนเครื่องจักรกลไฟฟ้า และศูนย์ปฏิบัติการเครื่องจักรกลที่ ๑-๗ ซึ่งแต่ละศูนย์ประกอบด้วย ฝ่ายรถขุด ฝ่ายรถแทรกเตอร์ ฝ่ายเรือขุด และกำจัดวัชพืช ฝ่ายเครื่องจักรกลสูบน้ำ และฝ่ายซ่อมบำรุง กระจายกันอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อให้ดูแลรับผิดชอบภารกิจได้ทั่วถึงทุกพื้นที่ของประเทศ โดยมีข้าราชการ ๓๗๐ คน ลูกจ้างประจำ ๔,๑๖๕ คน และพนักงานราชการ ๑,๘๘๒ คน

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

วิวัฒนาการ
งานเครื่องจักรกล
กรมชลประทาน

ภารกิจอันน่าภาคภูมิใจของงานเครื่องจักรกล กรมชลประทานอีกด้านหนึ่ง คือ การรับสนองเบื้องพระยุคลบาททั้งในงานก่อสร้างโครงการพัฒนาแหล่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การปรับปรุงและประดิษฐ์สิ่งประดิษฐ์ตามแนวพระราชดำริ เช่น เครื่องสูบน้ำพลังน้ำ หรือไฮดรอลิกแรมกังหันน้ำชัยพัฒนา **“เครื่องกลเติมอากาศที่ผิวน้ำหมุนช้าแบบทุ่นลอย RX-๒”** **“เครื่องกลเติมอากาศแบบอัดอากาศและดูดน้ำ RX-๕ C”** เครื่องสีข้าวและเครื่องนวดข้าวใช้กำลังคน โรงสีข้าวไฟฟ้าพลังน้ำ เป็นต้น ซึ่งล้วนแต่เพื่ออำนวยประโยชน์ให้แก่ราษฎรและเกษตรกรในทุกภูมิภาคของประเทศ

ภารกิจของงานเครื่องจักรกลในทุกวันนี้ มิได้มีเพียงการมีส่วนร่วมในการก่อสร้างโครงการชลประทานทั้งขนาดใหญ่ กลางและเล็ก ตลอดจนโครงการชลประทานประเภท ฝาย ทำนบ ประตูระบายน้ำ คลองส่งน้ำ สถานีสูบน้ำ คันกั้นน้ำ ถนนบนคันคลองทั่วประเทศเท่านั้น แต่ยังรวมทั้งการก่อสร้างระบบส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน การปรับปรุงโครงการชลประทานและแหล่งน้ำธรรมชาติต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพในการเก็บกักน้ำและส่งน้ำ

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

วิวัฒนาการ
งานเครื่องจักรกล
กรมชลประทาน

อีกทั้งจัดหาและสนับสนุนเครื่องจักรกลประเภทงานดิน งานก่อสร้าง งานบำรุงรักษาเครื่องจักรกลหนัก เครื่องมือกล อุปกรณ์ต่าง ๆ ยานพาหนะในการขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ ระบบงานประปา ไฟฟ้า และสื่อสาร ผลิตอุปกรณ์บังคับน้ำ อุปกรณ์เครื่องจักรกล เครื่องมือกล โครงสร้างโลหะและชิ้นส่วนอะไหล่ต่าง ๆ ให้กับงานพัฒนาแหล่งน้ำ งานส่งน้ำและบำรุงรักษา รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ของกรมชลประทาน

ทั้งในยามปกติและยามเกิดวิกฤตการณ์ ไม่ว่าภัยแล้งหรืออุทกภัย ไปจนถึงการดูแลและฟื้นฟูสภาวะแวดล้อม เหล่านี้คือ ภารกิจและความภาคภูมิใจของงานเครื่องจักรกลกรมชลประทาน ทั้งที่ผ่านมาในอดีต และยังจะดำเนินต่อเนื่องไปในอนาคต

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

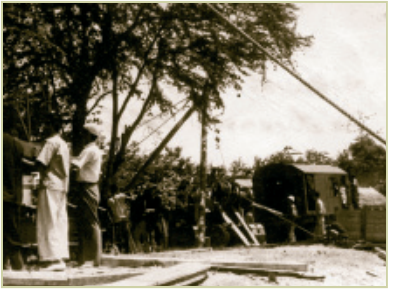

เผชิญหน้า**การท้าทาย**

วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เข้ารับราชการเป็นนายช่างตรี แผนกรถขุด กองช่างกล กรมชลประทาน และก็ต้องเผชิญกับงานแรกที่ท้าทายฝีมือของนายช่างหนุ่มคนนี้ทันที นั่นคือ การต้องประกอบรถขุดที่เข้ามาใหม่กว่า ๒๐๐ คัน จากชิ้นส่วนที่มาเป็นกล่อง ๆ คันละหลาย ๆ กล่อง ทั้งที่ยังไม่รู้จักว่ารถขุดหน้าตาเป็นอย่างไร ทำงานอย่างไร โดยอาศัยการค้นคว้าเรียนรู้ และอ่านหนังสือด้วยตนเอง

รถขุดขนาดตั้งแต่ ๑๐ ตัน จนถึง ๒๒๐ ตัน ที่นายช่างจุลนภประกอบขึ้นเหล่านี้ คือ รถขุดที่จะใช้ในการก่อสร้างเขื่อนเจ้าพระยาและในการขุดคลองส่งน้ำสายสำคัญของประเทศอีกหลายสาย

นายช่างจุลนภ เดินทางระเหระหนไปทุกท้องถิ่นทุรกันดารทั่วประเทศ เพื่อปฏิบัติหน้าที่และมีบทบาทในผลงานสำคัญมากมาย เช่น การก่อสร้างเขื่อนเจ้าพระยา การขุดคลองส่งน้ำขนาดกว้าง ๕-๑๐ เมตร นับพันกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ ๕ ล้านไร่ ในภาคกลาง การขุดคลองชัยนาท-ป่าสัก (คลองอนุศาสนนันทน์) ซึ่งมีความกว้างโดยเฉลี่ย ๘๐ เมตร ความยาว ๑๓๒ กิโลเมตร อันเป็นคลองขุด

(Man-made River) ที่ใหญ่และยาวที่สุดของประเทศ ปริมาตรดินที่ขุดขึ้นมากกว่า ๑๐ ล้านลูกบาศก์เมตร ในเวลา ๔-๕ ปี และการขุดลอกคลองประปา ความยาว ๓๕ กิโลเมตร ตลอดทั้งวันทั้งคืน จนเสร็จภายใน ๑ เดือนครึ่ง ในปี ๒๕๐๐ ซึ่งคลองประปามีอายุได้ ๕๐ ปีพอดี นับจากขุดขึ้นในรัชสมัยรัชกาลที่ ๕ เพื่อให้มีน้ำสำหรับผลิตน้ำประปาได้อย่างเพียงพอ

นำพาสู่**ยุคทอง**

จากแผนกรถขุด เมื่อต้องมาปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าแผนกโรงงาน นายช่างจุลนภสามารถบริหารจัดการเพิ่มผลผลิต โดยมาตรการต่าง ๆ มากมาย เช่น การใช้ทฤษฎีง่าย ๆ ในการปรับปรุงประสิทธิภาพโรงงาน นั่นคือ เปลี่ยนสีเครื่องมือกล (Machine Tools) ที่มีอยู่นับร้อยเครื่อง จากสีเทาเป็นสีเขียวอ่อน (Restful Green) ทั้งหมด เพื่อให้ช่างมีจิตใจอ่อนโยน รักความสะอาด ไม่กี่วัน ทั้งโรงงานและเครื่องกลก็เหมือนใหม่ ช่างทุกคนพอใจและตั้งใจรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบตั้งแต่นั้นมา

การใส่ใจดูแลชีวิตความเป็นอยู่ของลูกน้องทุกคนตลอดจนครอบครัว ทำให้ทุกคนมีกำลังใจทำงาน ประสิทธิภาพของงานเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

จากเดิมช่างกว่า ๑,๐๐๐ คน ผลิตงานเหล็กได้ปีละ ๔๐๐ ตัน เวลาผ่านไป ๔-๕ ปี ช่างเหลือ ๔๐๐ คน ผลิตเหล็กได้ปีละกว่า ๑,๐๐๐ ตัน ผลิตและซ่อมอะไหล่รถขุด รถแทรกเตอร์ เรือขุด ฟันเฟือง นับ ๑๐,๐๐๐ ชิ้นต่อปี ทดแทนการนำเข้าจากต่างประเทศ โดยการนำเหล็กอัลลอยคุณภาพต่าง ๆ และทองเหลืองผสมมาใช้ทำอะไหล่รถขุด รถแทรกเตอร์ เป็นครั้งแรก รวมทั้งผลิตเครื่องผสมคอนกรีต เครื่องสูบน้ำ ขนาด ๑๒-๒๔ นิ้ว ได้ปีละนับร้อยตัว และยังสามารถต่อเรือเหล็กบรรทุกขนาด ๑๐๐-๒๐๐ ตัน ซึ่งเป็นเรือที่ใหญ่ที่สุดเท่าที่เคยต่อได้ในประเทศในสมัยนั้น โดยวิธีการเชื่อมประสานเป็นครั้งแรก

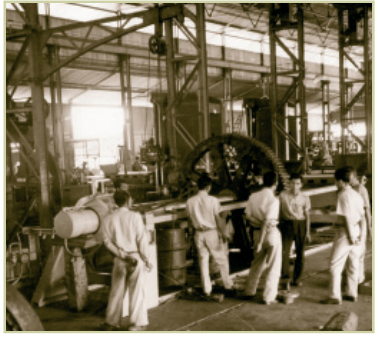

ผลงานอันเป็นที่ประจักษ์

ผลงานของ **“นายช่างจุลนภ”** เมื่อครั้งเป็นหัวหน้าแผนกโรงงาน สามารถผลิตของที่เคยต้องสั่งจากต่างประเทศ เช่น บานระบายของเขื่อนขนาดใหญ่ ทั้งบานโค้งและบานตรง เช่น ที่เขื่อนแม่กลอง เขื่อนกิ่วลม เป็นต้น และผลิตบานประตูน้ำ พร้อมเครื่องยกและเครื่องกว้านบานระบาย กลไกเปิด-ปิดขนาดใหญ่ บานระบายโค้งนั้น จะปิด-เปิดตัวบานโดยใช้เครื่องกว้านยก เมื่อหมุนกว้านโดยใช้แรงคนหรือมอเตอร์ที่หีบกว้าน เพลาขับซึ่งต่อจากหีบกว้าน จะไปขับลูกม้วนลวดสลิง ซึ่งมีลวดเกลียวติดอยู่ด้านหนึ่ง ลวดเกลียวอีกด้านหนึ่ง จะติดกับบานระบาย เพื่อยกบานขึ้น-ลงตามทิศทางการหมุน จนกระทั่งบานปิดสนิทบนเหล็กธรณี ตัวบานจะมียางกันน้ำรั่วรูปตัวเจ เพื่อป้องกันน้ำรั่วไหลทั้งด้านล่างที่ติดกับเหล็กธรณี และด้านข้างที่ติดกับเหล็กข้างกำแพง

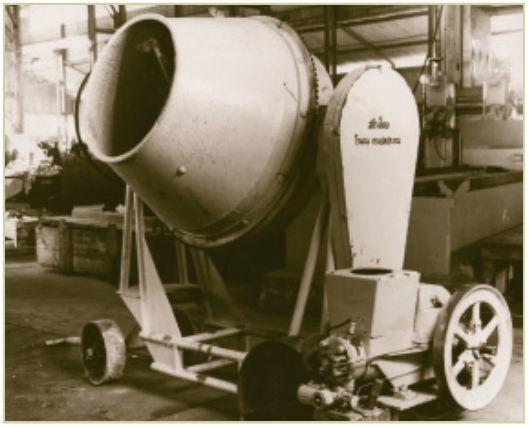

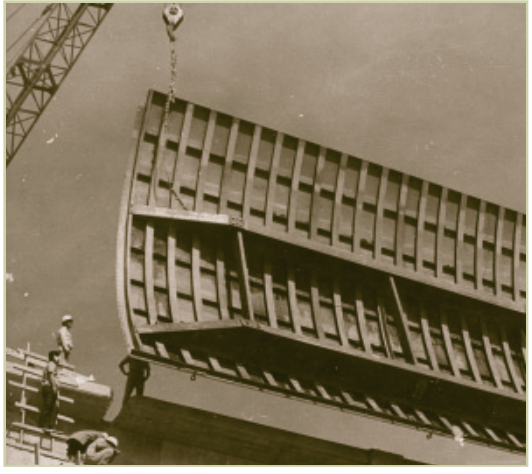

ขณะที่บานปิดสนิท แรงกระทำของน้ำทั้งหมด
จะถูกถ่ายไปยังแขนค้ำบานและแท่นรับแขนค้ำบาน
เมื่อเปิดบาน ลวดสลิงจะรับน้ำหนักบานทั้งหมดในแนวดิ่ง
แท่นคอนกรีตรับแท่นรับแขนค้ำยันบาน จะรับน้ำหนักในแนวราบ
ขณะทำการยกบาน แท่นรับแขนค้ำยันบานจะทำหน้าที่เป็นจุดหมุน

ส่วนบานระบายตรงนั้น จะเคลื่อนที่ขึ้น-ลงด้วยกำลังขับ
จากเครื่องกว้าน ลูกล้อข้างบานซึ่งอยู่ริมบานทั้งสองข้าง
จะหมุนสัมผัสกับช่องลงบานของตัวอาคาร เพื่อลดแรงเสียดทาน
ของบาน การป้องกันน้ำรั่วใช้ยางกันน้ำรั่ว ติดทั้งด้านข้าง
และส่วนล่างของบานระบาย

ผลงานของแผนกโรงงาน กรมชลประทาน ในเวลานั้น
ทำให้เป็นที่กล่าวขานกันว่า เป็นโรงงานเครื่องมือกลที่ใหญ่
และทันสมัยที่สุดในประเทศ สามารถผลิตงานได้หลากหลาย
ประเภท จึงมีหน่วยงานราชการและภาคเอกชนหลายแห่ง
ขอมาดูงานอยู่เป็นประจำ

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

เครื่องไฮดรอลิกแรม

ผลงานสำคัญของ **“นายช่างจุลนภ”** ที่ยังคงสามารถใช้งานได้ดีมาจนถึงทุกวันนี้ คือ **“เครื่องไฮดรอลิกแรม”** หรือ เครื่องสูบน้ำพลังน้ำ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระราชดำริมาให้กรมชลประทานรื้อฟื้นดัดแปลงจากเครื่องของต่างประเทศ พร้อมกับทรงให้พัฒนาประดิษฐ์อุปกรณ์ต่าง ๆ ขึ้นมาใหม่ให้มีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น

ไฮดรอลิกแรม เป็นเครื่องสูบน้ำที่ใช้พลังงานจากน้ำมาเป็นตัวผลักดันให้อุปกรณ์ของเครื่องทำงาน เมื่อน้ำจากฝายหรืออ่างเก็บน้ำไหลเข้าท่อรับน้ำลงสู่ห้องลิ้น ปริมาตรและความเร็วในการไหลของน้ำในท่อ จะทำให้เกิดแรงยกปิดลิ้นทิ้งน้ำ และเกิดแรงดันไปเปิดลิ้นจ่ายน้ำ น้ำส่วนหนึ่งจะไหลเข้าไปในหม้ออัดอากาศ ส่งผ่านวาล์วกันน้ำกลับ จากนั้นไหลเข้าสู่ท่อจ่ายน้ำขึ้นไปยังถังพักน้ำในที่สูงกว่า ๑๐-๑๕ เท่า ขณะเดียวกันความดันของน้ำในห้องลิ้นทิ้งน้ำที่ลดลง จะทำให้ลิ้นจ่ายน้ำถูกปิด ลิ้นทิ้งน้ำเปิด ครบจังหวะการทำงาน และเริ่มต้นการทำงานใหม่ต่อเนื่องไป

เส้นทางแห่ง**เกียรติศักดิ์**

ภาวะการเป็นผู้นำและผลงานโดดเด่นมากมายของแผนกโรงงาน กองช่างกล ในยุค **"หัวหน้าจุลนภ"** ในวัย ๓๙ ปี ทำให้ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ดำรงตำแหน่งนายช่างพิเศษด้านโรงงาน ทั้งที่โรงงานยังเป็นแผนก เป็นชั้นพิเศษหนึ่งจำนวนไม่ถึง ๑๐ คนของทั้งกรมชลประทาน และยังทำให้แผนกโรงงานได้รับการยกฐานะเป็นกองโรงงาน เพิ่มอัตราข้าราชการจาก ๑๒ คน เป็น ๔๖ คน เป็นข้าราชการชั้นพิเศษ ๒ คน เพิ่มอัตรากำลังช่างฝีมือจาก ๔๐๐ คน เป็น ๑,๒๐๐ คน

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING

พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

อนุสรณ์แด่ นายจุลนา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี

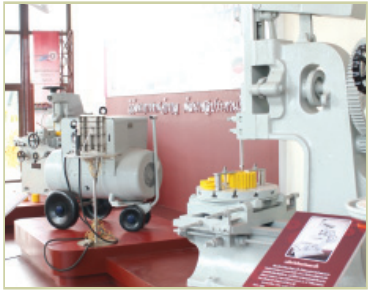

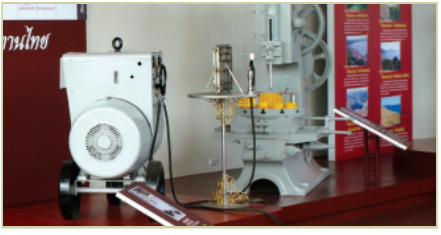

นิทรรศการภายในอาคาร | ห้องที่ ๓

เครื่องจักรกลของกรมชลประทาน มีบทบาทสำคัญในการพัฒนางานชลประทานมาตั้งแต่สมัยกรมคลอง ด้วยงานขุดคลอง ขุดลอกคลอง ก่อสร้างประตูน้ำ และพัฒนาเรื่อยมาจนถึงงานก่อสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ที่ถูกต้องตามหลักวิศวกรรมแห่งแรกของประเทศไทย ได้แก่ เขื่อนพระราม ๖ และดำเนินการก่อสร้างอีกหลายเขื่อนในเวลาต่อมา ดังนี้

เขื่อนพระราม ๖ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เขื่อนทดน้ำแห่งแรกในประเทศไทย สร้างปิดกั้นแม่น้ำป่าสัก ที่ตำบลท่าหลวง อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีช่องระบายน้ำกว้าง ๑๒.๕๐ เมตร จำนวน ๖ ช่อง เริ่มก่อสร้างในปี ๒๔๕๘ แล้วเสร็จในปี ๒๔๖๗ รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ส่งน้ำให้กับพื้นที่ชลประทานได้ ๖๘๐,๐๐๐ ไร่

ฝายสินธุกิจปรีชา จังหวัดเชียงใหม่

ฝายแห่งแรกที่สร้างขึ้นในภาคเหนือ เป็นฝายหิน ก่อสร้างปิดกั้นแม่น้ำปิง ที่ตำบลสันมหาพล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ สูง ๓.๑๐ เมตร สันฝายยาว ๘๙.๓๐ เมตร เริ่มก่อสร้างในปี ๒๔๗๑ แล้วเสร็จในปี ๒๔๗๙ ส่งน้ำให้กับพื้นที่ชลประทาน ๗๐,๐๐๐ ไร่

ฝายแม่วัง จังหวัดลำปาง

ฝายหินก่อสร้างปิดกั้นแม่น้ำวัง ที่ตำบลบ้านแลง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง สูง ๓.๑๐ เมตร สันฝายยาว ๙๖ เมตร เริ่มก่อสร้างในปี ๒๔๗๖ แล้วเสร็จในปี ๒๔๘๐ ส่งน้ำให้กับพื้นที่ชลประทาน ๗๗,๐๐๐ ไร่

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

เขื่อนพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

เขื่อนทดน้ำ สร้างปิดกั้นแม่น้ำมูล ที่ตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา มีช่องระบายน้ำกว้าง ๖ เมตร จำนวน ๖ ช่อง เริ่มก่อสร้างในปี ๒๔๘๒ แล้วเสร็จในปี ๒๔๙๖ ส่งน้ำให้กับพื้นที่ชลประทานได้ ๑๕๓,๐๐๐ ไร่

เขื่อนเพชร จังหวัดเพชรบุรี

เขื่อนทดน้ำปิดกั้นแม่น้ำเพชรบุรี ที่ตำบลท่าคอย อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี มีช่องระบายน้ำกว้าง ๖ เมตร จำนวน ๔ ช่อง เริ่มก่อสร้างในปี ๒๔๘๔ แล้วเสร็จในปี ๒๔๙๓ และเมื่อก่อสร้างเขื่อนแก่งกระจานแล้วเสร็จ สามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่ชลประทานในเขตโครงการเพชรบุรี ๓๓๖,๐๐๐ ไร่

เขื่อนเจ้าพระยา จังหวัดชัยนาท

เขื่อนทดน้ำที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย สร้างปิดกั้นแม่น้ำเจ้าพระยา ที่ตำบลบางหลวง อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท มีช่องระบายน้ำกว้าง ๑๒.๕๐ เมตร สูง ๑๔ เมตร ๑๖ ช่อง ความยาวสันเขื่อน ๒๓๘ เมตร เริ่มก่อสร้างในปี ๒๔๙๓ แล้วเสร็จในปี ๒๕๐๐ เพื่อทดน้ำส่งเข้าสู่พื้นที่โครงการชลประทานเจ้าพระยาใหญ่ กว่า ๗.๕ ล้านไร่ ใน ๑๗ จังหวัดทุ่งราบภาคกลาง

การก่อสร้างเขื่อนเจ้าพระยา เป็นช่วงเวลาที่งานเครื่องจักรกลของกรมชลประทาน วิวัฒนาการอย่างก้าวกระโดด ทั้งด้านอุปกรณ์เครื่องจักรกล วิชาการและบุคลากร

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

เขื่อนบางพระ จังหวัดชลบุรี

เขื่อนดินที่สร้างกั้นห้วยใหญ่ ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี สูง ๑๔ เมตร สันเขื่อนยาว ๑,๔๐๐ เมตร เริ่มก่อสร้างในปี ๒๔๙๖ แล้วเสร็จในปี ๒๕๐๒ เก็บกักน้ำได้ ๒๒ ล้านลูกบาศก์เมตร ในปี ๒๕๑๘ ขยายให้เก็บน้ำได้มากขึ้นเป็น ๑๑๐ ล้านลูกบาศก์เมตร เป็นแหล่งน้ำสำคัญทั้งในด้านอุตสาหกรรม การอุปโภคบริโภค การท่องเที่ยวของภาคตะวันออก มาจนถึงปัจจุบัน ส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน ๘,๕๐๐ ไร่

เขื่อนลำปาว จังหวัดกาฬสินธุ์

เขื่อนดินยาวที่สุดในประเทศไทย สร้างปิดกั้นลำปาวและห้วยยาง ที่เขตติดต่ออำเภอสหัสขันธ์ อำเภอยางตลาด และอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ สูง ๓๓ เมตร สันเขื่อนยาว ๗,๘๐๐ เมตร เก็บกักน้ำได้ ๑,๓๔๐ ล้านลูกบาศก์เมตร เริ่มก่อสร้างในปี ๒๕๐๖ แล้วเสร็จในปี ๒๕๑๑ ส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน ๓๐๓,๔๐๐ ไร่

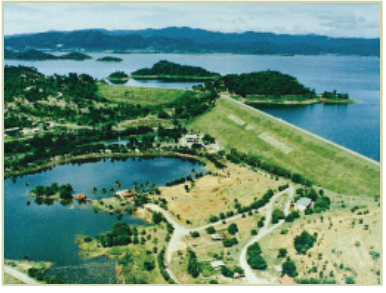

เขื่อนแก่งกระจาน
จังหวัดเพชรบุรี

เขื่อนดินเขื่อนแรก ที่กรมชลประทานดำเนินการออกแบบและก่อสร้างเองทั้งหมด สร้างปิดกั้นแม่น้ำเพชร ที่ตำบลสองพี่น้อง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี สูง ๕๘ เมตร สันเขื่อนยาว ๗๖๐ เมตร เก็บกักน้ำได้ ๗๑๐ ล้านลูกบาศก์เมตร เริ่มก่อสร้างในปี ๒๕๐๔ แล้วเสร็จในปี ๒๕๐๙ ส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน ๓๓๖,๐๐๐ ไร่

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

เขื่อนลำพระเพลิง จังหวัดนครราชสีมา

เขื่อนดินสร้างปิดกั้นลำพระเพลิงที่อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา สูง ๕๐ เมตร สันเขื่อนยาว ๕๗๕ เมตร เก็บกักน้ำได้ ๑๔๙ ล้านลูกบาศก์เมตร เริ่มก่อสร้างในปี ๒๕๐๖ แล้วเสร็จในปี ๒๕๑๓ ส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน ๖๓,๑๐๐ ไร่

เขื่อนแม่กลอง จังหวัดกาญจนบุรี

เขื่อนทดน้ำสร้างกั้นแม่น้ำแม่กลอง ที่ตำบลม่วงชุม อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี มีช่องระบายน้ำกว้าง ๑๒.๕ เมตร ๘ ช่อง เริ่มก่อสร้างในปี ๒๕๐๗ แล้วเสร็จในปี ๒๕๑๓ ส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน บริเวณสองฝั่งลุ่มแม่น้ำแม่กลอง ๒,๖๒๒,๐๐๐ ไร่

เดิมชื่อ **“เขื่อนวชิราลงกรณ”** ต่อมาได้รับพระราชทานนามใหม่จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า **“เขื่อนแม่กลอง”**

เขื่อนลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา

เขื่อนดินสร้างปิดกั้นลำตะคอง ที่อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา สูง ๔๐.๓๐ เมตร สันเขื่อนยาว ๕๒๐ เมตร เก็บกักน้ำได้ ๓๑๐ ล้านลูกบาศก์เมตร เริ่มก่อสร้างในปี ๒๕๐๗ แล้วเสร็จในปี ๒๕๑๒ ส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน ๑๒๓,๑๒๕ ไร่

เขื่อนกิ่วลม จังหวัดลำปาง

เขื่อนคอนกรีตที่กรมชลประทานดำเนินการก่อสร้างเองทั้งหมด สร้างปิดกั้นแม่น้ำวัง ที่อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง สูง ๒๗ เมตร ความยาวสันเขื่อน ๑๓๕ เมตร เก็บกักน้ำ ๑๑๒ ล้านลูกบาศก์เมตร เริ่มก่อสร้างในปี ๒๕๐๘ แล้วเสร็จในปี ๒๕๒๓ ส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน ๑๓๙,๐๐๐ ไร่

เขื่อนกระเสียว จังหวัดสุพรรณบุรี

เขื่อนดินลูกรังปนดินเหนียวแห่งแรกของประเทศไทย สร้างปิดกั้นลำน้ำกระเสียว ที่อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี สูง ๓๒.๕๐ เมตร สันเขื่อนยาว ๔,๒๕๐ เมตร เก็บกักน้ำได้ ๒๔๐ ล้านลูกบาศก์เมตร เริ่มก่อสร้างในปี ๒๕๐๙ แล้วเสร็จในปี ๒๕๒๓ ส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน ๑๓๐,๐๐๐ ไร่

เขื่อนปราณบุรี
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เขื่อนดินสร้างปิดกั้นแม่น้ำปราณบุรี ที่อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สูง ๔๒ เมตร สันเขื่อนยาว ๑,๕๐๐ เมตร เก็บกัก ๔๔๕ ล้านลูกบาศก์เมตร เริ่มก่อสร้างในปี ๒๕๑๐ แล้วเสร็จในปี ๒๕๒๑ ส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน ๒๒๐,๐๐๐ ไร่ ปัจจุบันส่งน้ำดิบช่วยการประปาในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เขื่อนน้ำอูน จังหวัดสกลนคร

เขื่อนดินสร้างปิดกั้นลำน้ำอูน ที่อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร สูง ๒๙.๕๐ เมตร สันเขื่อนยาว ๓,๓๐๐ เมตร เก็บกักน้ำได้ ๕๒๐ ล้านลูกบาศก์เมตร เริ่มก่อสร้างในปี ๒๕๑๐ แล้วเสร็จในปี ๒๕๑๗ ส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน ๑๘๕,๘๐๐ ไร่

เขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล จังหวัดเชียงใหม่

เขื่อนดินแกนดินเหนียว สร้างปิดกั้นลำน้ำแม่งัด ซึ่งเป็นสาขาของแม่น้ำปิง ที่อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ สูง ๕๙ เมตร สันเขื่อนยาว ๑,๙๕๐ เมตร เก็บกักน้ำได้ ๒๖๕ ล้านลูกบาศก์เมตร เริ่มก่อสร้างในปี ๒๕๒๐ แล้วเสร็จในปี ๒๕๒๘ ส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน ๑๘๘,๐๐๐ ไร่ และผลิตกระแสไฟฟ้าได้ ๙,๐๐๐ กิโลวัตต์

เขื่อนลำนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

เขื่อนดินสร้างปิดกั้นลำนางรอง ที่บ้านโนนดินแดง ตำบลโนนดินแดง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ สูง ๒๓ เมตร ความยาวสันเขื่อน ๑,๕๐๐ เมตร เก็บกักน้ำได้ ๑๕๐ ล้านลูกบาศก์เมตร เริ่มก่อสร้างในปี ๒๕๒๓ แล้วเสร็จในปี ๒๕๒๕ ใช้ประโยชน์เพื่อส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูก ๖๘,๔๐๐ ไร่

เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ จังหวัดลพบุรี-สระบุรี

เขื่อนดินสร้างปิดกั้นแม่น้ำป่าสัก ที่ตำบลหนองบัว อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี และอำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี สูง ๓๑.๕๐ เมตร สันเขื่อนยาว ๔,๘๖๐ เมตร เก็บกักน้ำได้สูงสุด ๙๖๐ ล้านลูกบาศก์เมตร เริ่มก่อสร้างในปี ๒๕๓๗ แล้วเสร็จในปี ๒๕๔๒ ส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน ๒,๓๑๕,๐๐๐ ไร่ และมีบทบาทสำคัญในการบรรเทาปัญหาอุทกภัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตลอดจนการท่องเที่ยวในทุกวันนี้

วิวัฒนาการกรมชลประทาน

วิวัฒนาการด้านเครื่องจักรกลในงานชลประทาน

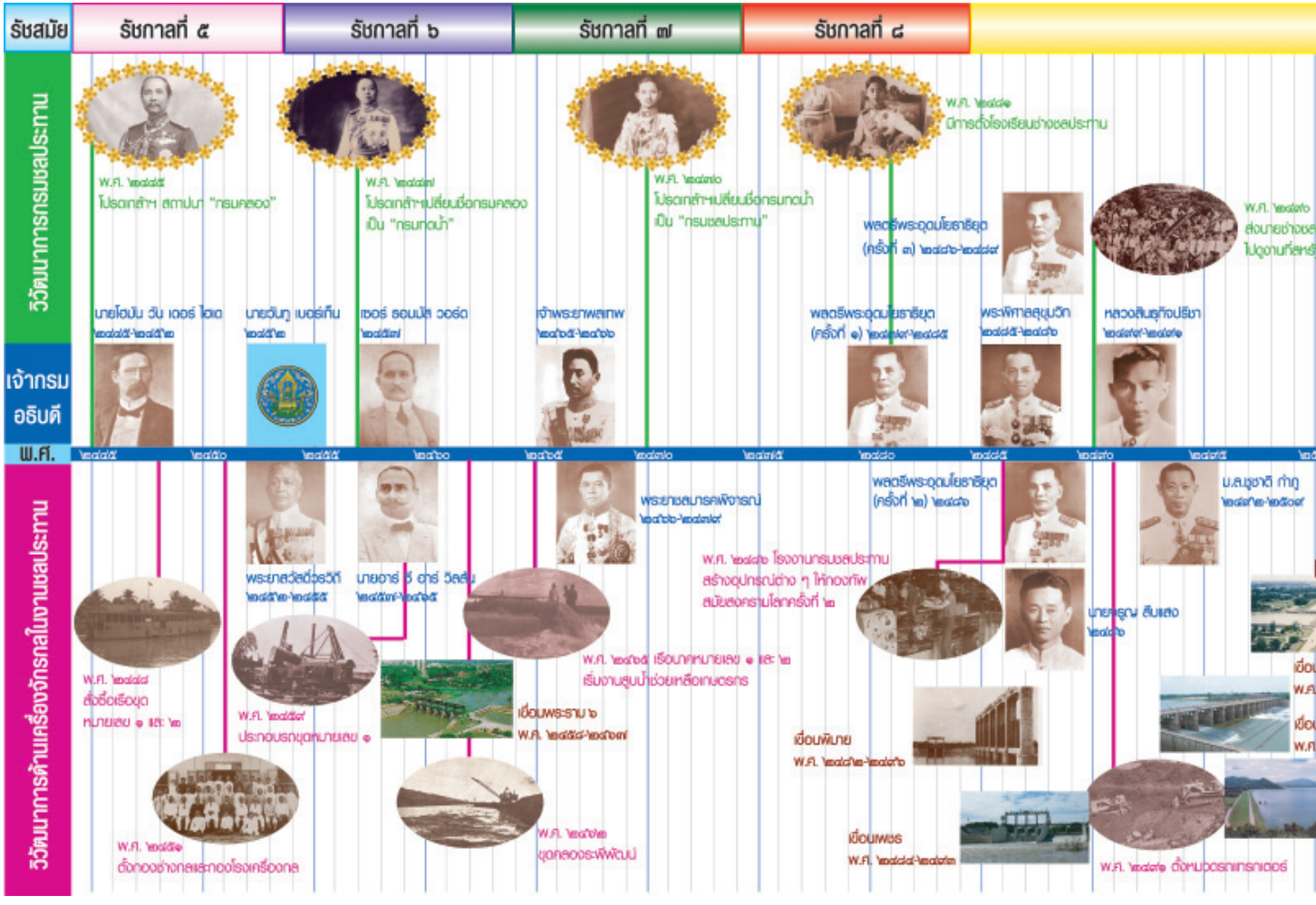

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

เขื่อนที่กรมชลประทานจ้างเหมาก่อสร้าง

เขื่อนที่สร้างโดยเครื่องจักรกลกรมชลประทาน

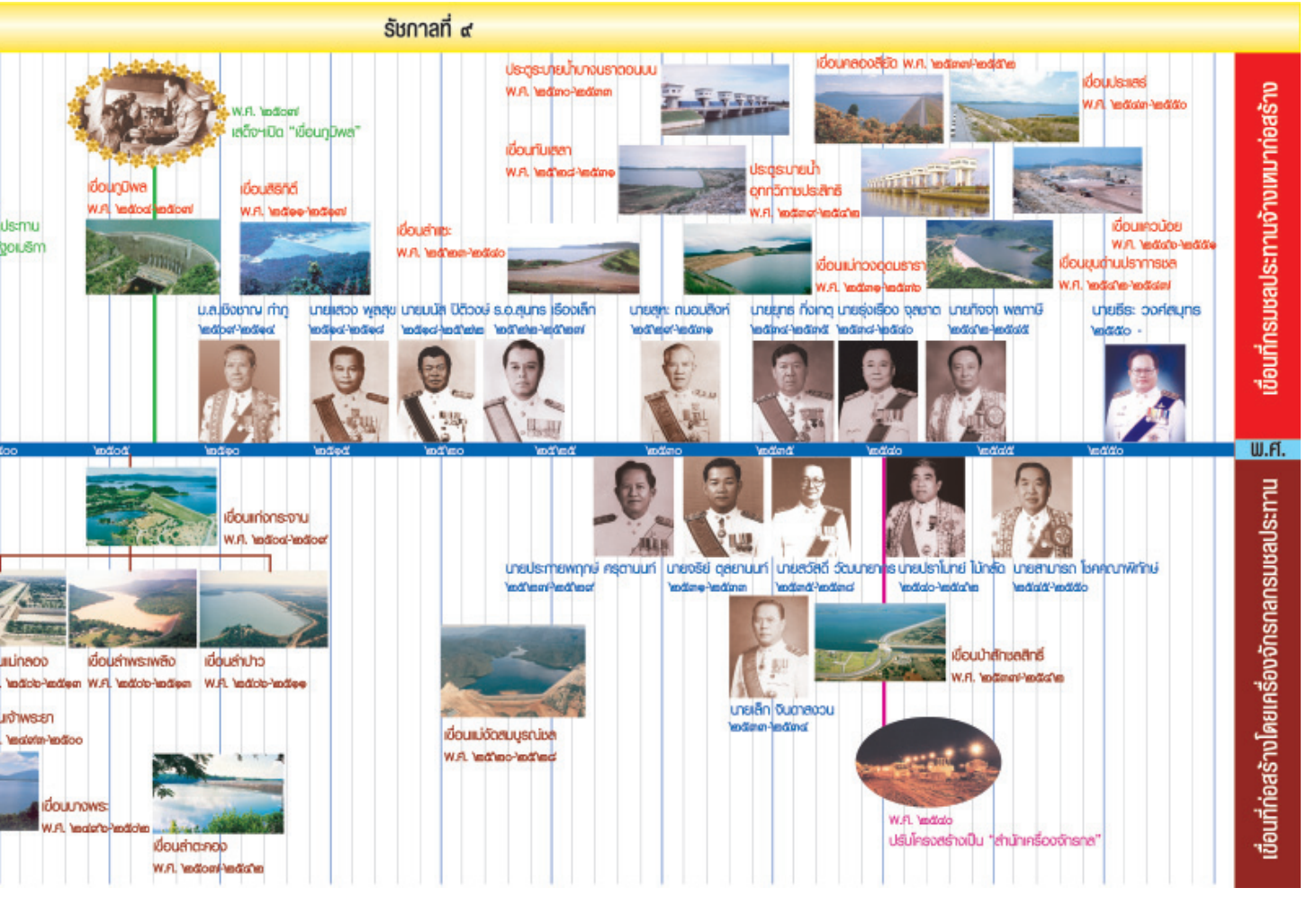

หมายเหตุ : - บางเขื่อน กรมชลประทานสร้างเอง แต่อาจมีจ้างเหมาก่อสร้างอยู่เล็กน้อย
- บางเขื่อน กรมชลประทานจ้างเหมาก่อสร้าง แต่อาจมีการก่อสร้างเองเพิ่มอยู่บ้าง

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

เครื่องกังหันน้ำแบบเพลตันเทอร์บายน์

แผนกโรงงาน กรมชลประทาน จัดสร้างขึ้นตาม
พระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๒๐ เพื่อใช้เป็นเครื่องต้นกำลัง
ในโครงการโรงสีข้าวไฟฟ้าพลังน้ำ บ้านแม่สาใหม่ ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

เครื่องกังหันน้ำ ทำงานโดยใช้พลังงานน้ำจากอ่างเก็บน้ำ ปล่อยน้ำเข้าท่อส่งน้ำ
ไหลลงสู่เครื่องกังหันน้ำ ในระดับต่ำจากอ่างเก็บน้ำ ๕๓ เมตร เกิดความดันสุทธิสูงสุด
๕.๓ กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร สามารถผลักดันใบพัดของเครื่องกังหันน้ำ ให้หมุนส่งกำลัง
ไปขับเครื่องสีข้าวและน้ำที่ไหลผ่านเครื่องกังหันน้ำนำไปใช้ประโยชน์ด้าน
การเกษตรและอุปโภคบริโภคต่อไป

กังหันน้ำ มีขนาด ๓๐ แรงม้า ที่ความเร็วรอบระหว่าง ๔๕๐ รอบต่อนาที
ใช้ปริมาณน้ำในการขับดัน ๕๓ ลิตรต่อวินาที
ขนาดเครื่องกว้าง ๐.๕๐ เมตร ยาว ๑.๔๐ เมตร สูง ๑.๒๐ เมตร

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

นวัตกรรม
ในงานชลประทาน

เครื่องถักลวดตาข่าย

เป็นเครื่องมือที่ นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี มีแนวคิดให้สร้างขึ้น ในสมัยที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกโรงงาน กรมชลประทาน เพื่อรองรับความต้องการใช้งาน ลวดตาข่ายรูปขนมเปียกปูน ทำการผลิตลวดตาข่ายใช้งานเป็นครั้งแรก สำหรับทำรั้วโครงการเขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก

ลวดตาข่ายที่ผลิตโดยเครื่องมือนี้ ได้รับความนิยมอย่างมาก ทำให้มีใบสั่งซื้อเข้ามาเป็นจำนวนมาก เพื่อทำรั้วรอบสถานีจ่ายไฟฟ้าทั่วประเทศและโครงการชลประทานต่าง ๆ เครื่องถักลวดตาข่ายนี้ ได้รับการบำรุงรักษาเป็นอย่างดี ให้ยังสามารถใช้งานได้

เครื่องดัดเหล็กแบน

เกิดจากแนวคิดของ นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี สมัยที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกโรงงาน กรมชลประทาน สำหรับดัดเหล็กแบนเป็นลอนลูกฟูกใช้ในการทำพื้นสะพานแทนการใช้แรงงานคน เครื่องดัดเหล็กแบนนี้ช่วยให้การทำเหล็กลูกฟูกพื้นสะพาน ใช้แรงงานน้อยลง และสามารถผลิตได้รวดเร็วขึ้น ทันต่อความต้องการใช้งาน เครื่องดัดเหล็กแบนนี้ ได้รับการบำรุงรักษาเป็นอย่างดี ให้ยังสามารถใช้งานได้

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

เครื่องตรวจวัดความดันของหม้อน้ำ

นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี ในสมัยดำรงตำแหน่ง หัวหน้าแผนกโรงงาน กรมชลประทาน มีแนวคิดให้สร้างขึ้นเป็นอุปกรณ์สำคัญ สำหรับการตรวจวัดความดันเพื่อหารอยรั่วของหม้อน้ำขนาดใหญ่ของเครื่องจักรไอน้ำ

การใช้งานเครื่องตรวจวัดความดันของหม้อน้ำคือ การอัดน้ำแรงดันสูงจากเครื่องตรวจวัดความดันนี้เข้าไปภายในหม้อน้ำ ซึ่งจะทำให้พบรอยรั่วที่จะทำการซ่อมแซมต่อไป และเมื่อซ่อมเสร็จแล้ว ก็จะใช้เครื่องมือนี้ตรวจสอบหารอยรั่วอีกครั้งหนึ่ง

เครื่องทำคลื่น Wave Generator

เป็นเครื่องมือสร้างคลื่นทะเลจำลองที่สามารถกำหนดรูปร่าง ทิศทาง ความสูงคลื่น และคาบความถี่ได้ตามต้องการ โดยใช้มอเตอร์ไฟฟ้าขนาด ๗ แรงม้า แบบปรับความเร็วรอบได้ และกระดานตีคลื่นความสูง ๐.๘๐ เมตร ความยาว ๓๐ เมตร โดยมอเตอร์ไฟฟ้าจะทำหน้าที่ขับเพลาคันชักดันกระดานตีคลื่น ซึ่งช่วงชักและความเร็วรอบของมอเตอร์ สามารถปรับเปลี่ยนได้ ออกแบบและผลิตโดยกองโรงงาน เพื่อใช้ในการศึกษาและปรับปรุงปากแม่น้ำโก-ลกซึ่งเป็นแนวแบ่งเขตแดนระหว่างประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย ในปี ๒๕๒๗ และปี ๒๕๓๕ ปัจจุบันใช้ในการศึกษาทดลองเพื่อแก้ไขปัญหาด้านวิศวกรรมชายฝั่ง และสาธิตให้กับนิสิต นักศึกษา ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่กรมชลประทาน

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

เครื่องสอบเทียบเครื่องวัดความเร็วกระแสน้ำ

เป็นเครื่องมือสอบเทียบการทำงานของเครื่องวัดความเร็วกระแสน้ำให้เที่ยงตรงและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กองโรงงาน ร่วมมือกับกองวิจัยและทดลองสร้างขึ้นในปี ๒๕๒๒ ตัวเครื่องประกอบด้วย ๓ ส่วนหลัก คือ รางน้ำนิ่ง ขนาดกว้าง ๑.๕ เมตร ยาว ๔๕ เมตร ลึก ๒.๕ เมตร รถลากเครื่องวัดกระแสน้ำขับเคลื่อนด้วยมอเตอร์ไฟฟ้า มีระบบควบคุม และบันทึกข้อมูลความเร็วรถและเครื่องวัดความเร็วกระแสน้ำที่สอบเทียบ ปัจจุบันใช้ในการสอบเทียบเครื่องวัดความเร็วกระแสน้ำมากกว่าปีละ ๓๐๐ เครื่อง และใช้สาธิตให้กับนิสิต นักศึกษา ผู้เยี่ยมชมงานและเจ้าหน้าที่กรมชลประทาน

เครื่องวัดความเร็วกระแสน้ำ แบบ Pitot tube (Flow meter)

เป็นเครื่องวัดความเร็วกระแสน้ำทิศทางเดียว ใช้วัดปริมาณน้ำผลิตโดยกรมชลประทาน สร้างขึ้นเพื่อใช้วัดปริมาณน้ำผ่านฝายของโครงการชลประทานและสถานีสูบน้ำตามโครงการต่างๆ สามารถวัดปริมาณน้ำในบริเวณที่น้ำสกปรก และมีตะกอนมากได้ วัดความเร็วกระแสน้ำได้ระหว่าง ๐.๒๐-๓ เมตร/วินาที ปัจจุบัน สำนักวิจัยและพัฒนา สำนักเครื่องจักรกล ใช้สำหรับตรวจสอบประสิทธิภาพเครื่องสูบน้ำตามสถานีสูบน้ำต่าง ๆ และใช้ในการสาธิตและฝึกสอนนิสิตสถาบันพัฒนาการชลประทาน

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

เรือนาค ๑๒

เรือนาค ๑๒ เป็นเรือบรรทุกติดตั้งเครื่องสูบน้ำแบบหอยโข่ง (CENTRIFUGLE PUMP) ยี่ห้อ WORTHINGTON MODEL ๒๔-M-I ทำงานด้วยเครื่องยนต์ดีเซล ยี่ห้อ CATERPILLAR MODEL D-๓๖๔ มีขนาดท่อส่งน้ำ ๒๔ นิ้ว สามารถสูบน้ำได้ไม่ต่ำกว่า ๖๐,๐๐๐ ลิตรต่อนาที และส่งน้ำได้สูงไม่ต่ำกว่า ๑๐ เมตร สามารถช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกได้ครั้งละ ๕,๐๐๐ ไร่ เคลื่อนที่โดยใช้เรือยนต์ลากจูง ราคา ๑,๐๘๗,๐๓๕ บาท ใช้งานตั้งแต่ปี ๒๔๙๕-๒๕๔๘

"เรือนาค" คือ เรือบรรทุกติดตั้งเครื่องสูบน้ำสำหรับสูบน้ำเพื่อการชลประทาน การอุปโภคบริโภค และบรรเทาปัญหาน้ำท่วม กรมทดน้ำสั่งซื้อเรือนาคลำแรกเข้ามาใช้งานในปี ๒๔๖๕

รถนาค ๑๐๗

รถนาค ๑๐๗ ประดิษฐ์ขึ้นโดยใช้รถบรรทุก FORD MODEL F๖L ๔๑๓ R ติดตั้งเครื่องสูบน้ำแบบหอยโข่ง ยี่ห้อ TORISHIMA ทำงานด้วยเครื่องยนต์ดีเซล ยี่ห้อ DEUTZ MODEL F๖L ๔๑๓ R ขนาดท่อส่งน้ำ ๑๒ นิ้ว สามารถสูบน้ำได้ไม่ต่ำกว่า ๒๐,๐๐๐ ลิตรต่อนาที และส่งน้ำได้สูงไม่น้อยกว่า ๑๓.๕ เมตร ช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกได้ครั้งละ ๑,๒๕๐-๑,๓๐๐ ไร่ ราคา ๖๒๗,๓๙๐ บาท ใช้งานตั้งแต่ปี ๒๕๒๐ จนถึงปัจจุบัน

"รถนาค" เป็นรถบรรทุกติดตั้งเครื่องสูบน้ำสำหรับสูบน้ำ เพื่อการชลประทาน การอุปโภคบริโภค และบรรเทาปัญหาน้ำท่วม

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING

พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

อนุสรณ์ฯ นายอุดม สมิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตอธิบดีกรมชลประทาน

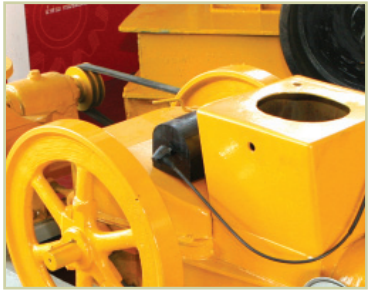

สิ่งจัดแสดงใน **พิพิธภัณฑ์**

MODEL **เครื่องจักรกล** รถขุดชนิด **DRAGLINE**

MODEL อัตราส่วน ๑ : ๑๐

ฝ่ายรถขุดและฝ่ายรถแทรกเตอร์ร่วมกันสร้างขึ้น
สำหรับใช้สาธิตการทำงานขุดดิน อายุการใช้งาน ๒๐ ปี
ปัจจุบันยังสามารถใช้งานได้ ขนาด MODEL กว้าง ๗๒ ซม.
ยาว ๑๐๒ ซม. สูง ๘๕ ซม. แขนยาว ๒๐๑ ซม.

ภาพลายเส้นนี้ นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี
เขียนขึ้นเพื่ออธิบายการทำงานของรถขุดดินแบบบุ้งกี๋ลาก (DRAGLINE)
รถหนักถึง ๔๐ ตัน คันบูมยาวมาก บางคันยาวถึง ๔๐ เมตร
ใช้ในการขุดคลองชัยนาท-ป่าสัก ซึ่งเป็นคลองที่ใหญ่และยาวที่สุด
ในประเทศไทย

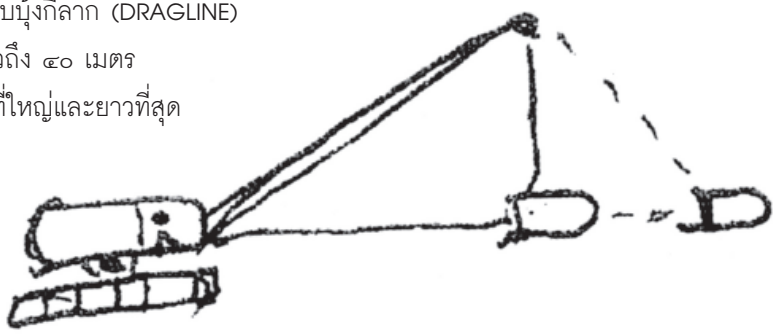

เตาหลอมโลหะด้วยไฟฟ้าชนิดเหนี่ยวนำความถี่สูง
INDUCTION MELTING FURNACE

ยี่ห้อ TOCCO

(หมายเลขเครื่อง H ๔ -๕๒๐๐ -๐๔)

เป็นเตาหลอมโลหะชนิดเหนี่ยวนำความถี่สูง ทำให้เกิดความร้อนหลอมโลหะให้ละลาย ความจุขนาด ๑๕๐ กิโลกรัม ใช้ในการหลอมเหล็กเหนียว เพื่อทำเฟืองและชิ้นส่วนต่าง ๆ อายุการใช้งานเกือบ ๕๐ ปี ขนาดเครื่อง กว้าง ๓.๐๐ เมตร ยาว ๒.๔๐ เมตร สูง ๒.๐๐ เมตร

เครื่องกัดฟันเฟืองดอกจอก
AUTOMATIC BEVEL GEAR GENERATOR

ยี่ห้อ HEIDENREICH & HARBECK

(หมายเลขเครื่อง ๘๐-๐๐๔๔-๐๑๐๘)

เป็นเครื่องกัดโลหะที่ใช้ในการจัดทำฟันเฟืองดอกจอก ซึ่งเป็นเฟืองสำคัญของเครื่องกว้านบานระบาย อายุการใช้งาน ๓๙ ปี ขนาดเครื่องกว้าง ๑.๘๐ เมตร ยาว ๓.๐๕ เมตร สูง ๑.๗๐ เมตร

เครื่องเลื่อยวงเดือน
FLUSH SIDE COLD CIRCULAR SAWING MACHINE

ยี่ห้อ WAGNER (หมายเลขเครื่อง ๒๑๘๔๓)

เป็นเครื่องเลื่อยโลหะที่ใช้ในการตัดเหล็กเพลากลม โดยใช้ใบเลื่อยแบบกลมหรือเรียกว่า "แบบวงเดือน" สามารถตัดเหล็กเพลากลมได้โตสุดขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๕ นิ้ว เริ่มใช้ในการก่อสร้างเขื่อนเจ้าพระยา อายุการใช้งาน ๕๐ ปี และใช้งานอื่น ๆ ต่อมา ขนาดเครื่องกว้าง ๑.๒๐ เมตร ยาว ๑.๗๐ เมตร สูง ๑.๖๐ เมตร

สิ่งจัดแสดง
ภายในพิพิธภัณฑ์

เครื่องไสโลหะในแนวตั้ง

เป็นเครื่องไสโลหะในแนวตั้งที่ใช้ระบบส่งกำลังด้วยสายพาน โดยรับกำลังขับจากมอเตอร์ไฟฟ้า ทำการไสโลหะเพื่อทำร่องลิ่มและกัดฟันเฟืองวัสดุชิ้นงาน รวมถึงใช้ในการจัดทำอุปกรณ์เครื่องกว้าน เพื่อยกบานระบาย อายุการใช้งานมากกว่า ๕๐ ปี ได้รับการบำรุงรักษาเป็นอย่างดี ยังสามารถใช้งานได้ ขนาดเครื่อง กว้าง ๐.๘๕ เมตร ยาว ๑.๙๐ เมตร สูง ๒.๕๐ เมตร

เครื่องตีเหล็กค้อนแหนบ

ยี่ห้อ MANKATO

เป็นเครื่องตีเหล็ก โดยใช้ระบบส่งกำลังขับด้วยสายพาน รับแรงขับเคลื่อนจากมอเตอร์ อายุการใช้งานมากกว่า ๕๐ ปี ได้รับการบำรุงรักษาเป็นอย่างดี ยังสามารถใช้งานได้ ขนาดเครื่อง กว้าง ๐.๘๐ เมตร ยาว ๑.๓๐ เมตร สูง ๒.๐๐ เมตร

มอเตอร์ไฟฟ้าต้นกำลังที่ใช้ขับชุดเครื่องจักรกลงานไม้

ยี่ห้อ PADE KONCAR (หมายเลขเครื่อง ๕๕๓๕๓๐)

เป็นมอเตอร์ไฟฟ้า ขนาด ๕-๑๐ แรงม้า ใช้แรงเคลื่อนไฟฟ้า ๒๒๐ V ๓ PHASE ๕๐ CYCLE ๑,๔๕๐ rpm ใช้เป็นเครื่องต้นกำลังขับและส่งกำลังขับไปขับให้เครื่องจักรกลงานไม้ต่าง ๆ ทำงานโดยใช้ระบบส่งกำลังขับด้วยสายพาน อายุการใช้งานมากกว่า ๒๐ ปี ได้รับการบำรุงรักษาเป็นอย่างดี ยังสามารถใช้งานได้ ขนาดเครื่อง กว้าง ๐.๖๐ เมตร ยาว ๐.๖๐ เมตร สูง ๐.๖๐ เมตร

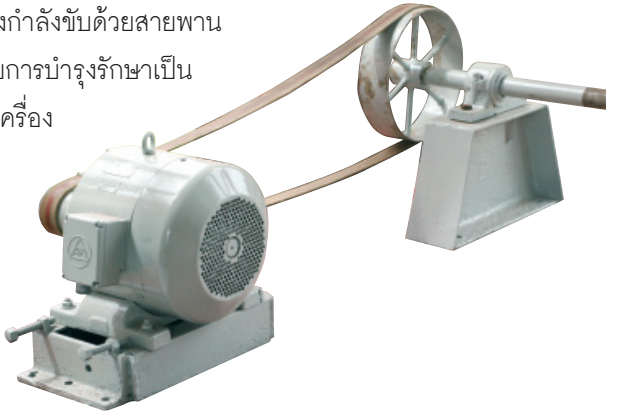

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

เครื่องเลื่อยไม้และไสไม้

ยี่ห้อ PICKLES & SONSAW

เป็นเครื่องเลื่อยไม้แบบวงเดือน และสามารถไสไม้ได้ด้วย โดยใช้ระบบส่งกำลังขับด้วยสายพานรับแรงขับเคลื่อนมาจากมอเตอร์ เป็นครุภัณฑ์ที่มีอายุการใช้งานมากกว่า ๕๐ ปี ได้รับการบำรุงรักษาเป็นอย่างดี ยังสามารถใช้งานได้ ขนาดเครื่อง กว้าง ๑.๕๐ เมตร ยาว ๑.๕๐ เมตร สูง ๑.๐๐ เมตร

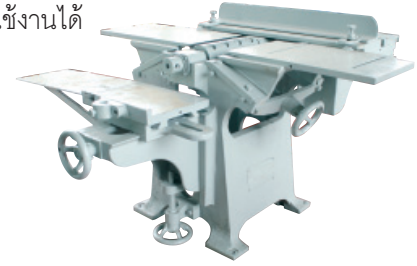

เครื่องเจาะไม้ด้วยสว่าน

ยี่ห้อ TA ERICSSON

เป็นเครื่องสว่านใช้สำหรับเจาะไม้ในการเซาะร่องไม้เพื่อฝังเดือยไม้ โดยใช้ระบบส่งกำลังขับด้วยสายพานรับแรงขับเคลื่อนมาจากมอเตอร์ อายุการใช้งานมากกว่า ๕๐ ปี ได้รับการบำรุงรักษาเป็นอย่างดี ยังสามารถใช้งานได้ ขนาดเครื่อง กว้าง ๑.๕๐ เมตร ยาว ๑.๕๐ เมตร สูง ๑.๐๐ เมตร

เครื่องเลื่อยไม้

ยี่ห้อ SIPA

เป็นเครื่องเลื่อยไม้โดยใช้ใบเลื่อยชนิดสายพาน มีขนาดแท่นโต๊ะงาน ขนาด ๗๐๐ มม. ขับด้วยมอเตอร์ไฟฟ้าในตัวเอง อายุการใช้งานมากกว่า ๓๐ ปี ได้รับการบำรุงรักษาเป็นอย่างดียังสามารถใช้งานได้ ขนาดเครื่อง กว้าง ๑.๐๐ เมตร ยาว ๑.๐๐ เมตร สูง ๒.๐๐ เมตร

เครื่องไสกบ ๓ หน้า

ยี่ห้อ SCHIESS

เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับไสไม้ เพื่อปรับขนาดของหน้าไม้ให้เรียบ ขับด้วยมอเตอร์ไฟฟ้าในตัวเอง อายุการใช้งานมากกว่า ๓๐ ปี
ขนาดเครื่อง กว้าง ๑.๕๐ เมตร ยาว ๒.๐๐ เมตร สูง ๑.๘๐ เมตร

เครื่องขัดผ้าทรายกระดาษทราย

ยี่ห้อ KFF

เป็นเครื่องมือสำหรับขัดไม้ด้วยผ้าทรายหรือกระดาษทราย เพื่อปรับขนาดของหน้าไม้ให้เรียบ ขับด้วยมอเตอร์ไฟฟ้าในตัวเอง อายุการใช้งานมากกว่า ๓๐ ปี
ขนาดเครื่อง กว้าง ๐.๕๐ เมตร ยาว ๐.๘๐ เมตร สูง ๑.๕๐ เมตร

เครื่องเชื่อมไฟฟ้า
ELECTRIC DRIVE ARC WELDING GENERATOR

ยี่ห้อ HOBART (หมายเลขเครื่อง ๒๔ FW ๕๒๒)

เป็นเครื่องเชื่อมโลหะด้วยไฟฟ้าแบบ MOTOR GENERATOR ผลิตกระแสไฟเชื่อมเป็นขนิดกระแสไฟตรงและสามารถผลิตกระแสไฟเชื่อมได้สูงสุด ๖๐๐ แอมแปร์ เริ่มใช้ในการก่อสร้างเขื่อนเจ้าพระยา อายุการใช้งาน ๕๒ ปี
ขนาดเครื่องกว้าง ๐.๖๐ เมตร ยาว ๑.๒๐ เมตร สูง ๑.๑๐ เมตร

สิ่งจัดแสดง
ภายในพิพิธภัณฑ์

เครื่องยนต์**สูบน้ำ**

สร้างขึ้นจากความคิดของนายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี สมัยเมื่อเป็นหัวหน้าแผนกโรงงาน กรมชลประทาน โดยนำวัสดุเหลือใช้มาสร้าง ทุกชิ้นส่วนสร้างขึ้นเอง ในแผนกโรงงาน ยกเว้นแมกนีโตและหัวเทียน พร้อมกับผลิตเครื่องสูบน้ำแบบปั๊มหอยโข่ง ขนาด ๔ นิ้ว เพื่อประกอบกับเครื่องยนต์ที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องต้นกำลัง มีการนำไปใช้ที่โครงการน้ำพอง จ.ขอนแก่น เป็นครั้งแรก ต่อมาได้มีการผลิตให้กับหน่วยงานต่าง ๆ อีกเป็นจำนวนมาก

นอกจากเป็นเครื่องต้นกำลังขับปั๊มน้ำแล้ว ยังสามารถใช้เป็นเครื่องต้นกำลังฉุดระหัดวิดน้ำเข้านา ใช้กับเครื่องสีข้าวขนาดเล็ก ใช้ขับเคลื่อนรถไถนาเดินตาม และใช้ติดตั้งบนรถขนข้าว ฯลฯ ได้ด้วย

เครื่องตัดเหล็กแผ่น

เป็นเครื่องตัดเหล็กแผ่นในแนวนอน โดยเครื่องจะทำการตัดด้วยวิธีไสร่องเหล็กแผ่นด้วยใบมีดจนกระทั่งเหล็กแผ่นขาดจากกัน อายุการใช้งานมากกว่า ๕๐ ปี ขนาดเครื่อง กว้าง ๑.๕๐ เมตร ยาว ๖.๐๐ เมตร สูง ๑.๔๒ เมตร

เครื่องเจาะโลหะ
VERTICAL DRILLING MACHINE

ยี่ห้อ AHE

เป็นเครื่องเจาะโลหะที่ใช้ระบบส่งกำลังด้วยสายพาน โดยจะรับกำลังการขับจากมอเตอร์ไฟฟ้าเพื่อทำการเจาะโลหะ อายุการใช้งานมากกว่า ๕๐ ปี ขนาดเครื่อง กว้าง ๐.๕๐ เมตร ยาว ๑.๔๐ เมตร สูง ๑.๙๐ เมตร

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

MODEL เครื่องจักรกล
รถขุดชนิด HYDRAULIC BACK HOE

MODEL อัตราส่วน ๑ : ๘

ฝ่ายรถขุดและฝ่ายรถแทรกเตอร์ร่วมกันสร้างขึ้น สำหรับใช้สาธิตการทำงานขุดดิน โดยเป็นเครื่องมือพัฒนาต่อมาจากรถขุดชนิด DRAGLINE ซึ่งเป็นรถขุดดินที่ใช้ระบบการทำงานแบบไฮดรอลิก สามารถทำงานได้รวดเร็วและทำการขนย้ายได้สะดวกกว่าเดิม อายุการใช้งาน ๒๐ ปี ปัจจุบันยังสามารถใช้งานได้ ขนาด MODEL กว้าง ๗๖ ซม. ยาว ๑๑๖ ซม. สูง ๘๙ ซม.

MODEL เครื่องจักรกล
รถแทรกเตอร์ชนิด BULLDOZER

MODEL อัตราส่วน ๑ : ๑๐

ฝ่ายรถขุดและฝ่ายรถแทรกเตอร์ร่วมกันสร้างขึ้น สำหรับใช้สาธิตการปรับเกลี่ยหน้าดิน ถางป่าและดันดิน อายุการใช้งาน ๒๐ ปี ปัจจุบันยังสามารถใช้งานได้ ขนาด MODEL กว้าง ๑๑๕ ซม. ยาว ๑๗๒ ซม. สูง ๑๑๐ ซม.

MODEL เครื่องจักรกล
รถแทรกเตอร์ชนิด WHEEL LOADER

MODEL อัตราส่วน ๑ : ๑๐

ฝ่ายรถขุดและฝ่ายรถแทรกเตอร์ร่วมกันสร้างขึ้น สำหรับใช้สาธิตการตักดินและทรายที่มีความเหนียวไม่มากนัก อายุการใช้งาน ๒๐ ปี ได้รับการบำรุงรักษาเป็นอย่างดี ยังสามารถใช้งานได้ ขนาด MODEL กว้าง ๗๘ ซม. ยาว ๒๓๐ ซม. สูง ๙๕ ซม.

MODEL เครื่องจักรกล
รถแทรกเตอร์ชนิด SCRAPER

MODEL อัตราส่วน ๑ : ๑๐

ฝ่ายรถขุดและฝ่ายรถแทรกเตอร์ร่วมกันสร้างขึ้น สำหรับใช้สาธิตการทำงานขุดดิน โดยสามารถขุดดินและเก็บไว้ในตัวรถ พร้อมทั้งโปรยดินสู่หน้างานได้ในเครื่องเดียว บริเวณใต้ท้องตัวรถจะมีใบมีดสำหรับขุดดินและดันเข้าสู่กระบะด้านหลังตัวรถ เมื่อต้องการโปรยดินลงสู่หน้าดินจะเปิดประตูใต้ท้องรถเพื่อให้ดินค่อยๆ ไหลลงมา อายุการใช้งาน ๒๐ ปี ได้รับการบำรุงรักษาเป็นอย่างดี ยังสามารถใช้งานได้ ขนาด MODEL กว้าง ๗๒ ซม. ยาว ๒๖๖ ซม. สูง ๘๐ ซม.

MODEL เครื่องจักรกล
รถบรรทุกชนิด DUMP TRUCK

MODEL อัตราส่วน ๑ : ๑๐

ฝ่ายรถขุดและฝ่ายรถแทรกเตอร์ร่วมกันสร้างขึ้น สำหรับใช้สาธิตการทำงานขนย้ายดิน อายุการใช้งาน ๒๐ ปี ได้รับการบำรุงรักษาเป็นอย่างดี ยังสามารถใช้งานได้ ขนาด MODEL กว้าง ๕๗ ซม. ยาว ๑๑๔ ซม. สูง ๖๕ ซม.

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมทางหลวง

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING

พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

อนุสรณ์ฯ นายอุดม สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตอธิบดีกรมชลประทาน

สิ่งจัดแสดงภายนอก | พิพิธภัณฑ์

เรือขุด รข. ๑๕

เรือขุดดีเซลแบบปุ้งกี๋ราว ๒๗ ใบ ขนาดจุใบละ ๒๕ ลิตร ผลิตโดยบริษัท CARL B HOFFMANN ประเทศ DENMARK ราคา ๒๔๐,๐๐๐ บาท ตัวเรือมีลักษณะเป็นแบบทุ่นเดี่ยว กว้าง ๔.๕๐ ม. ยาว ๙.๐๐ ม. สูง ๑.๒๐ ม. กินน้ำลึก ๐.๖๐ ม. น้ำหนักรวม ๑๓ ตัน เครื่องยนต์ต้นกำลังใช้เครื่องยนต์ดีเซล ยี่ห้อ RUSTON TYPE ๓ YD จำนวน ๓ สูบ ขนาด ๗๐ แรงม้า ขับเคลื่อนตัวเรือและอุปกรณ์ด้วยระบบส่งถ่ายกำลังแบบเฟืองโซ่และสายพาน ขุดดินได้ ๘,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ ลบ.ม. ต่อเดือน ต่อ ๒ กะ กะละ ๗ ชั่วโมง มีเจ้าหน้าที่ประจำเรือ ๑๗ คน นำเข้ามาใช้งาน พ.ศ. ๒๔๙๓

เรือขุด รข. ๒๓

เรือขุดดีเซลไฟฟ้าแบบหัวสว่าน ขนาดท่อส่งดิน ๑๒ นิ้ว ผลิตโดยบริษัท ORENSTEIN KOPPEL & LUEBECKER ประเทศ GERMANY ราคา ๑,๓๕๙,๘๒๘ บาท ตัวเรือมีลักษณะเป็นทุ่นเดี่ยว กว้าง ๕.๖๐ ม. ยาว ๑๕.๕๐ ม. สูง ๑.๕๐ ม. กินน้ำลึก ๑.๒๐ ม. น้ำหนักรวมประมาณ ๕๐ ตัน เครื่องยนต์ต้นกำลังใช้เครื่องยนต์ดีเซล ยี่ห้อ MWM รุ่น ๒๓๐ S จำนวน ๖ สูบ ขนาด ๒๕๐ แรงม้า ขับเคลื่อนตัวเรือและอุปกรณ์ ด้วยระบบส่งถ่ายกำลังแบบเฟืองโซ่ ขุดดินได้ ๒๕,๐๐๐-๓๐,๐๐๐ ลบ.ม. ต่อเดือนต่อ ๒ กะ กะละ ๗ ชั่วโมง มีเจ้าหน้าที่ประจำเรือ ๒๗ คน นำเข้ามาใช้งาน พ.ศ. ๒๔๙๖

เรือขุด รข. ๑๙

เรือขุดดีเซล-ไฟฟ้าแบบปุ้งกี๋เดี่ยว ขนาดจุ ๒ ลูกบาศก์เมตร ผลิตโดยบริษัท FLEMING & FURGUSON PAISLEY ประเทศ SCOTTLAND ราคา ๓,๒๒๑,๙๒๙ บาท ตัวเรือ กว้าง ๑๐.๔๐ เมตร ยาว ๓๐ เมตร สูง ๑.๖๐ เมตร กินน้ำลึก ๑.๒๐ เมตร น้ำหนักรวม ๑๒๐ ตัน ทำด้วยเหล็กกล้า ประกอบด้วยทุ่นกลาง ทุ่นข้างซ้าย-ขวา แย็คข้าง (ตีนข้าง) ซ้าย-ขวา ชุดบูมและเสาท้าย เครื่องยนต์ต้นกำลังใช้เครื่องยนต์ดีเซล ยี่ห้อ PAXMAN TYPE ๖ RPL ๖ สูบ ๒๑๓ แรงม้า ที่ความเร็วรอบ ๕๕๐ รอบต่อนาที ขับ GENERATOR ขนาด ๑๓๐ kw. ขุดดินได้ ๓๒,๐๐๐ ลบ.ม. ต่อเดือนต่อ ๒ กะ กะละ ๗ ชั่วโมง มีเจ้าหน้าที่ประจำเรือ ๒๕ คน นำเข้ามาใช้งาน พ.ศ. ๒๔๙๕

รถมอเตอร์สแครปเปอร์ รถ. ๑๘๐

รถมอเตอร์สแครปเปอร์ ยี่ห้อ EUCLID รุ่น S -๗ ใช้เครื่องยนต์ ยี่ห้อ GENERAL MOTORS รุ่น ๔-๗๑ ขนาดกำลังเครื่องยนต์ ๑๔๘ แรงม้า ความจุกระบะบรรทุกดิน ๙.๐๐ ลูกบาศก์หลา ใช้บรรทุกดินในงานก่อสร้างเขื่อน เริ่มใช้งาน พ.ศ. ๒๕๐๘

รถแทรกเตอร์ตีนตะขาบติดริปเปอร์ รถ. ๓๓๐

รถแทรกเตอร์ตีนตะขาบติดริปเปอร์ ยี่ห้อ INTERNATIONAL HARVESTER รุ่น TD ๒๐-B เครื่องยนต์ ยี่ห้อ INTERNATIONAL HARVESTER รุ่น DT๔๒๙ ขนาดกำลังเครื่องยนต์ ๑๖๐ แรงม้า ที่ ๑,๐๐๐ รอบต่อนาที ใช้สำหรับดันดินเพื่อเปิดหน้าดิน และดันท้ายรถมอเตอร์สแครปเปอร์ เริ่มใช้งาน พ.ศ. ๒๕๐๘

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
๗๐ พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมยุทธการทหาร

รถบดถนนล้อเหล็ก ๓ ล้อ บถ. ๑

รถบดถนนล้อเหล็ก ๓ ล้อ ยี่ห้อ GREENS รุ่น DRM
ใช้เครื่องยนต์ยี่ห้อ LISTER รุ่น ๒๑-๒ ขนาดกำลังเครื่องยนต์
๑๘ แรงม้า ที่ ๑,๐๐๐ รอบต่อนาที ใช้บดถนนให้เรียบ
ขนาดน้ำหนักใช้งาน ๘ ตัน

รถขุด รถ. ๒๖๓

(หมายเลขตัวรถ J ๔๕๓๑)

รถขุดชนิด DRAGLINE แบบล้อยาง
ยี่ห้อ P&H MODEL ๓๕๕CTE เครื่องยนต์ดีเซล
ยี่ห้อ GM Model ๓๐๘๐ ใช้งานสำหรับเป็นรถยกสิ่งของขนาดใหญ่ หนักไม่เกิน ๒๐ ตัน
เริ่มใช้งาน พ.ศ. ๒๔๙๔

รถขุด รถ. ๗๘

(หมายเลขตัวรถ ๑๔๔๔๑)

รถขุดชนิด DRAGLINE CREWLER MOUNTED
ยี่ห้อ RUSTON BUCYRUS MODEL ๑๐ RB เครื่องยนต์ RUSTON ๓ VRHN
ขนาด ๓๓ แรงม้า ๑,๐๐๐ รอบต่อชั่วโมง ความจุปุ้งกี๋
ขนาด ๓/๘ ลูกบาศก์หลา ล้อตีนตะขาบ ใช้ในงานขุดดิน
และขุดลอกคลองชลประทาน อายุการใช้งาน ๔๐ ปี

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

รถขุด รถ. ๑๖๙

(หมายเลขตัวรถ ๓๔๓๒-๙)

รถขุดชนิด DRAGLINE CREWLER MOUNTED
ยี่ห้อ LIMA MODEL ๖๐๔ เครื่องยนต์ CATERPILLAR MODEL D-๓๓๓ A ความจุของปุ้งกี๋ ขนาด ๑.๕ ลูกบาศก์หลา ล้อแผ่นตีนตะขาบ
ใช้งานขุดลอกคลองชลประทาน อายุการใช้งานมากกว่า ๔๐ ปี

ทุ่นลอยน้ำสำหรับจอดเรือ

เกิดจากความคิดของนายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อดีตองคมนตรี เพื่อแก้ปัญหาไม่ให้แนวปะการังเสียหายตามชายฝั่งทะเล เนื่องจากการทิ้งสมอเรือของเรือท่องเที่ยว โดยทำเป็นทุ่นยึดเรือแทนการทิ้งสมอเรือ ทำจากวัสดุที่ทนต่อการกัดกร่อนของน้ำทะเล ใช้เหล็กแผ่นสเตนเลสม้วนขึ้นรูปกลมคล้ายลูกข่าง สามารถลอยน้ำได้ ส่วนล่างของทุ่นใช้ลวดสลิงสเตนเลสผูกยึดติดกับแท่นปูน ทำหน้าที่แทนสมอเรือยึดทุ่นให้ลอยน้ำอยู่กับที่

เครื่องจักรกลสูบน้ำ

เครื่องจักรกลสูบน้ำแบบหอยโข่ง ยี่ห้อ WORTHINGTON MODEL ๑๒-M-๑ เครื่องยนต์ดีเซลยี่ห้อ CATERPILLAR MODEL D ๓๑๘ G หมายเลข ๔๕ B ๑๔๔๘ มีขนาดท่อส่งน้ำ ๑๒ นิ้ว สามารถสูบน้ำได้ไม่น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ ลิตรต่อนาที ส่งน้ำได้สูงไม่น้อยกว่า ๑๓.๕ เมตร ใช้สูบน้ำช่วยเหลือการเพาะปลูก การอุปโภคบริโภค การระบายน้ำเพื่อช่วยเหลือน้ำท่วม ฯลฯ
ใช้งาน พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๔๙

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

จดหมายขออนุญาต**ตั้งชื่อพิพิธภัณฑ์**

สำเนา

ที่ กม 0301/ 9694

กรมชลประทาน
ถนนสามเสน กทม. 10300

21 ธันวาคม 2549

เรื่อง ขออนุญาตตั้งชื่อพิพิธภัณฑ์

เรียน ท่านผู้หญิงวงศ์พรรณ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการจัดสร้างพิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน
อนุสรณ์แด่ นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา องคมนตรี

ด้วยกรมชลประทานเป็นหน่วยงานหลักด้านการพัฒนาแหล่งน้ำมานานกว่า 104 ปี จึงมีประวัติ ผลงานและข้อมูลเรื่องราวด้านต่าง ๆ อันทรงคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์สำหรับให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาหาความรู้ โดยเฉพาะองค์ความรู้ด้านเครื่องจักรกล ซึ่งเป็นกำลังหลักสำคัญยิ่งสำหรับงานก่อสร้างเขื่อนและฝายที่สำคัญทั่วประเทศ เริ่มแต่ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

เพื่อเชิดชูเกียรติและรำลึกถึง นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา องคมนตรี ซึ่งท่านเป็นบุคลากรที่สำคัญยิ่งในการให้คำปรึกษาและสนับสนุนภารกิจด้านพัฒนาแหล่งน้ำ โดยเฉพาะโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และการพัฒนางานด้านเครื่องจักรกลของกรมชลประทาน ทำให้การดำเนินงานเจริญก้าวหน้ามาถึงปัจจุบัน กรมชลประทานจึงเห็นสมควรจัดตั้งโครงการ **"พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน อนุสรณ์แด่ นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา องคมนตรี"** จัดแสดงประวัติและวิวัฒนาการด้านเครื่องจักรกลของกรมชลประทาน รวมทั้งชีวประวัติของ นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา องคมนตรี โดยมีวัตถุประสงค์ให้เป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้เรื่องที่สำคัญและโดดเด่นในด้านดังกล่าว

ทั้งนี้ สถานที่ตั้งพิพิธภัณฑ์จะอยู่ที่ กรมชลประทาน ปากเกร็ด บนพื้นที่ 11 ไร่ จัดแบ่งงานแสดงนิทรรศการภายในและภายนอกอาคาร เวลาดำเนินการประมาณ 11 เดือน โดยจะรับบริจาคเงินค่าก่อสร้างในนามของสวัสดิการกรมชลประทาน เพื่อให้ชาวชลประทานมีส่วนร่วมรำลึกถึงคุณความดีของนายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา องคมนตรี ที่มีต่อกรมชลประทานและประเทศชาติสืบไป ในการนี้ กรมชลประทานขอความกรุณาอนุญาตให้ใช้ชื่อ พิพิธภัณฑ์ดังกล่าวข้างต้นว่า **"พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน อนุสรณ์แด่ นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา องคมนตรี"**

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสามารถ โชคคณาพิทักษ์)
อธิบดีกรมชลประทาน

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน
อนุสรณ์แด่ นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา องคมนตรี

จดหมายอนุญาต**ให้ตั้งชื่อพิพิธภัณฑ์**

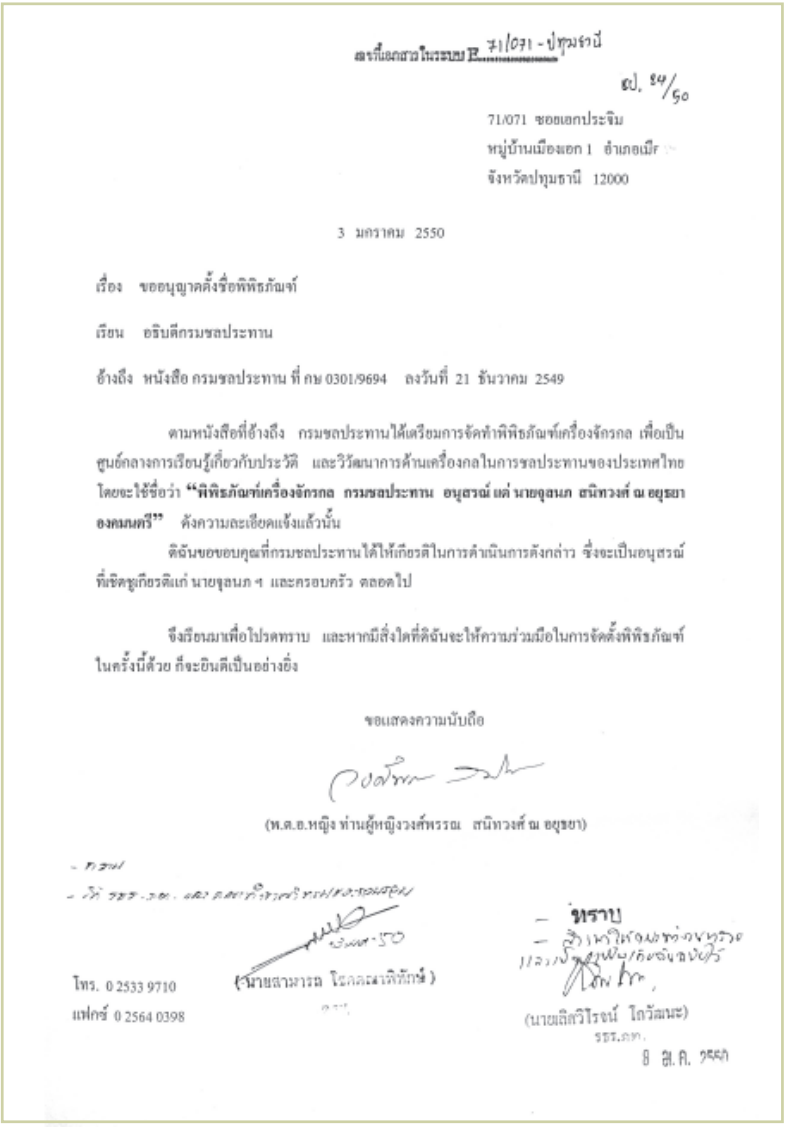

เลขที่เอกสารในระบบ R 71/071 - ปทุมธานี

ปป. ๕๔/๕๐

71/071 ซอยเอกประชิม
หมู่บ้านเมืองเอก 1 อำเภอเมือ
จังหวัดปทุมธานี 12000

3 มกราคม 2550

เรื่อง ขออนุญาตตั้งชื่อพิพิธภัณฑ์

เรียน อธิบดีกรมชลประทาน

อ้างถึง หนังสือ กรมชลประทาน ที่ กษ 0301/9694 ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2549

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมชลประทานได้เตรียมการจัดทำพิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติ และวิวัฒนาการด้านเครื่องกลในการชลประทานของประเทศไทย โดยจะใช้ชื่อว่า **"พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน อนุสรณ์ แด่ นายชุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา องคมนตรี"** ดังความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ดิฉันขอขอบคุณที่กรมชลประทานได้ให้เกียรติในการดำเนินการดังกล่าว ซึ่งจะเป็นอนุสรณ์ที่ชิดชูเกียรติแก่ นายชุลนภ ฯ และครอบครัว ตลอดไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และหากมีสิ่งใดที่ดิฉันจะให้ความร่วมมือในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ในครั้งนี้ด้วย ก็จะยินดีเป็นอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(พ.ต.อ.หญิง ท่านผู้หญิงวงศ์พรรณ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา)

- ทราบ
- มีหนังสือ ... และคณะเจ้าหน้าที่ ... ประสานงาน

(นายสามารถ โกลละลาภิทักษ์)

โทร. 0 2533 9710
แฟกซ์ 0 2564 0398

- ทราบ
- สั่งการให้ ... และเจ้าหน้าที่ ... ประสานงาน

(นายเลิศวิโรจน์ โถวัฒนะ)
รธก.กท.
8 มิ.ค. 2550

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

คณะกรรมการดำเนินการ
พิธีเปิดพิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน
อนุสรณ์แด่ นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา องคมนตรี

คณะที่ปรึกษา

นายจริย์ ตุลยานนท์	อธิบดีกรมชลประทานคนที่ ๑๙
นายนิตย์ เกษชุมพล	อดีตวิศวกรใหญ่ฝ่ายเครื่องกล
นายโอภาส ตรีสุวรรณ	อดีตผู้เชี่ยวชาญวิชาชีพเฉพาะด้านวิศวกรรมเครื่องกล
นางอารยา จันทราวรรณ	ที่ปรึกษากรมชลประทาน (ด้านวางผังและออกแบบ)
นายอุทัย สุภาพ	ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชลประทาน

คณะกรรมการ

อธิบดีกรมชลประทาน	ประธานกรรมการ
รองอธิบดีฝ่ายบริหาร	รองประธานกรรมการคนที่ ๑
รองอธิบดีฝ่ายวิชาการ	รองประธานกรรมการคนที่ ๒
รองอธิบดีฝ่ายก่อสร้าง	กรรมการ
รองอธิบดีฝ่ายบำรุงรักษา	กรรมการ
ผู้เชี่ยวชาญวิชาชีพเฉพาะด้านวิศวกรรมเครื่องกล (ด้านวางแผนและโครงการ)	กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาโครงสร้างและระบบบริหารงานบุคคล	กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา	กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักออกแบบวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม	กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ ๑๒	กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักบริหารโครงการ	กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักโครงการขนาดใหญ่	กรรมการ
เลขานุการกรม	กรรมการ
ผู้อำนวยการกองพัสดุ	กรรมการ
ผู้อำนวยการกองการเงินและบัญชี	กรรมการ
ผู้อำนวยการกองแผนงาน	กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ ๑๑	เลขานุการคนที่ ๑
ผู้อำนวยการสำนักเครื่องจักรกล	เลขานุการคนที่ ๒
ผู้อำนวยการส่วนปฏิบัติการ สำนักชลประทานที่ ๑๑	ผู้ช่วยเลขานุการ

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

คณะทำงานพิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกลกรมชลประทาน

คณะทำงานด้านออกแบบและเนื้อหา

นางอารยา จันทราวรรณ ที่ปรึกษากรมชลประทานด้านวางผังและออกแบบ	ประธานคณะทำงาน
นายชุตินทร เพ็ชรไชย วิศวกรโยธา ๗ วช สำนักออกแบบวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม	คณะทำงาน
นางพรรณพร สมบัติทวี หัวหน้าฝ่ายช่วยอำนวยการและประสานราชการ	คณะทำงาน
นางจารุณี เวียงคำมา นักวิชาการประชาสัมพันธ์ ๗ ว สำนักงานเลขานุการกรม	คณะทำงาน
นายสุรชัย วีระจิตรเสริมชัย สถาปนิก ๗ วช สำนักออกแบบวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม	คณะทำงาน
นายเฉลิมศักดิ์ พุทรสเจริญ นายช่างโยธา ๖ สำนักออกแบบวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม	คณะทำงาน
นายศรชัย จริยานุพงศ์ นายช่างโยธา ๖ สำนักออกแบบวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม	คณะทำงาน
นายเจษฎา อุชชิน วิศวกรเครื่องกล ๖ สำนักเครื่องจักรกล	คณะทำงาน
นายนพดล ปิยะธรรมธาดา วิศวกรไฟฟ้า ๖ สำนักเครื่องจักรกล	คณะทำงาน
นางสาวนิรมล ฉ่องหมุน นักวิชาการประชาสัมพันธ์ ๕ สำนักงานเลขานุการกรม	คณะทำงาน
นายภาณุวัฒน์ บุญรอด วิศวกรโยธา ๕ สำนักออกแบบวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม	คณะทำงาน
นางสาวศศิโสภิต ลีนะเสน มัณฑนากร ๔ สำนักออกแบบวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม	คณะทำงาน
นายสัญชัย บัวทรง นายช่างศิลป์ ๔ สำนักออกแบบวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม	คณะทำงาน
นายอนิรุจต์ ไชยชมภู นายช่างศิลป์ ๔ สำนักออกแบบวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม	คณะทำงาน
นางสาวธัญญากร ชาลี สถาปนิก ๔ สำนักออกแบบวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม	คณะทำงาน

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

นางสาวกมลรัช ฉันท์ศิริเดชา คณะทำงาน
นายช่างศิลป์ ๓ สำนักออกแบบวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม
น.พ.อุทัย สุภาพ คณะทำงาน
ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชลประทาน
นายสมบุญ ศรีเมือง คณะทำงานและเลขานุการ
บุคลากร ๗ ว สำนักพัฒนาโครงสร้างและระบบบริหารงานบุคคล

คณะทำงานจัดหาสิ่งแสดง

นายสมลักษณ์ เผ่าจินดา ประธานคณะทำงาน
ผู้อำนวยการสำนักเครื่องจักรกล
นายพิทักษ์ ศรีเอนกกุล รองประธานคณะทำงาน
ผู้เชี่ยวชาญวิชาชีพเฉพาะด้านวิศวกรรมเครื่องกล
นายธวัช กีรติทวีสุข คณะทำงาน
ผู้อำนวยการส่วนโรงงาน สำนักเครื่องจักรกล
นายอนุพงษ์ บุณยเกียรติ คณะทำงาน
ผู้อำนวยการส่วนวิศวกรรม สำนักเครื่องจักรกล
นายวิชัย หาญธรรมรงค์ คณะทำงาน
หัวหน้าฝ่ายซ่อม สำนักเครื่องจักรกล
นายสุพัฒน์ วัฒนธรรม คณะทำงาน
หัวหน้าฝ่ายรถแทรกเตอร์ที่ ๒
ศูนย์ปฏิบัติการเครื่องจักรกลที่ ๒ สำนักเครื่องจักรกล
นายพัฒนพงษ์ อุบลแก้ว คณะทำงาน
หัวหน้าฝ่ายเรือขุดและเรือกำจัดวัชพืชที่ ๒
ศูนย์ปฏิบัติการเครื่องจักรกลที่ ๒ สำนักเครื่องจักรกล
นายสุพจน์ รัตนจีนะ คณะทำงาน
หัวหน้าฝ่ายรถขุดที่ ๖ ศูนย์ปฏิบัติการเครื่องจักรกลที่ ๖
สำนักเครื่องจักรกล
นายสมศักดิ์ ชาญวงษ์ คณะทำงาน
หัวหน้าฝ่ายเครื่องจักรกลสูบน้ำที่ ๖
ศูนย์ปฏิบัติการเครื่องจักรกลที่ ๖ สำนักเครื่องจักรกล
นายสมบุญ ศรีเมือง ทำงานและเลขานุการ
บุคลากร ๗ ว สำนักพัฒนาโครงสร้าง
และระบบบริหารงานบุคคล

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

คณะทำงานด้านก่อสร้าง

นายชัยนรินทร์ พันธ์ภิญญาภรณ์	ผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ ๑๑
นายโกศล เทียนทองนุกูล	ผู้อำนวยการส่วนจัดสรรน้ำและบำรุงรักษา สำนักชลประทานที่ ๑๑
นายวีระยศ ศิริกุล	ผู้อำนวยการโครงการก่อสร้าง ๑/๑๑
นายประณต วรรณรักษ์	หัวหน้ากลุ่มงานก่อสร้าง ๑
นายอนพัช พรหมมาณพ	นายช่างชลประทานที่ ๖
นายจรรยงค์ ทองรักษา	นายช่างชลประทานที่ ๖
นายชูพงศ์ ทิพย์พยอม	นายช่างชลประทานที่ ๖

คณะอนุกรรมการสวัสดิการ

รองอธิบดีฝ่ายบริหาร	ประธานอนุกรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักเครื่องจักรกล	รองประธานอนุกรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาโครงสร้างและระบบบริหารงานบุคคล	รองประธานอนุกรรมการ
ผู้เชี่ยวชาญวิชาชีพเฉพาะด้านวิศวกรรมเครื่องกล	อนุกรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักออกแบบวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม	อนุกรรมการ
นางอารยา จันทราวรรณ ที่ปรึกษากรมชลประทานด้านวางผังและออกแบบ	อนุกรรมการ
ผู้อำนวยการกองกฎหมายและที่ดิน	อนุกรรมการ
เลขานุการกรม	อนุกรรมการ
ผู้อำนวยการส่วนวิศวกรรม สำนักเครื่องจักรกล	อนุกรรมการ
ผู้อำนวยการกองการเงินและบัญชี	อนุกรรมการและเหรัญญิก
หัวหน้าฝ่ายการเงิน กองการเงินและบัญชี	อนุกรรมการและผู้ช่วยเหรัญญิก
หัวหน้าฝ่ายสวัสดิการ สำนักพัฒนาโครงสร้างและระบบบริหารงานบุคคล	อนุกรรมการและเลขานุการ

คณะทำงานดำเนินการพิธีเปิด

คณะทำงานอำนวยการ

นายเลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ	ประธานคณะทำงาน
รองอธิบดีฝ่ายบริหาร	
นายสมลักษณ์ เผ่าจินดา	คณะทำงาน
ผู้อำนวยการสำนักเครื่องจักรกล	

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

นายชัยนรินทร์ พันธ์ภิญญาภรณ์ ผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ ๑๑	คณะทำงาน
นายสุธี ศรีเอี่ยมสะอาด เลขานุการกรม	คณะทำงาน
นางสุชาดา ชวนานนท์ ผู้อำนวยการกองการเงินและบัญชี	คณะทำงาน
นางวัลภา ไวทยาภรณ์ ผู้อำนวยการกองพัสดุ	คณะทำงาน
นายสุรสีห์ กิตติมณฑล ผู้อำนวยการกองแผนงาน	คณะทำงาน
นายทวี เต็มญารศิลป์ ผู้อำนวยการกลุ่มกิจการพิเศษ	คณะทำงาน
นางพรรณพร สมบัติทวี หัวหน้าฝ่ายช่วยอำนวยการและประสานราชการ	คณะทำงานและเลขานุการ

คณะทำงานจัดทำบัตรเชิญ สูจิบัตร หนังสือ ของที่ระลึก ประชาสัมพันธ์

นายสุธี ศรีเอี่ยมสะอาด เลขานุการกรม	ประธานคณะทำงาน
นายสาธิต มณีผาย หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานการออกแบบ	คณะทำงาน
นางสาวกุลรัตน์ สังยัง หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์และเผยแพร่	คณะทำงาน
นางณภัทร เวียงคำมา	คณะทำงาน
นักวิชาการประชาสัมพันธ์ ๗ ว	สำนักงานเลขานุการกรม
นางสาวอรุณี พงษ์พรประเสริฐ	คณะทำงาน
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๖	สำนักงานเลขานุการกรม
เจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์และเผยแพร่	คณะทำงาน
เจ้าหน้าที่ฝ่ายช่วยอำนวยการและประสานราชการ	คณะทำงาน
นางพรรณพร สมบัติทวี หัวหน้าฝ่ายช่วยอำนวยการและประสานราชการ	คณะทำงานและเลขานุการ

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

คณะทำงานจัดสถานที่ รักษาความปลอดภัย และการจราจร

นายชัยนรินทร์ พันธ์ภิญญาภรณ์ ผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ ๑๑	ประธานคณะทำงาน
นายทองเปลว กองจันทร์ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาการชลประทาน	คณะทำงาน
นายสุเทพ สมเจริญ หัวหน้ากลุ่มออกแบบสถาปัตยกรรม	คณะทำงาน
นายอเนก ก้านสังวอน ผู้อำนวยการส่วนเครื่องจักรกล สชป.๑๑	คณะทำงาน
นายธวัช ขัยประสพ ผู้อำนวยการโครงการชลประทานนนทบุรี	คณะทำงาน
นายชวลิต เหล่าเรืองโรจน์ ผู้อำนวยการโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพระยาบรรลือ	คณะทำงาน
นายวีระยศ ศิริกุล ผู้อำนวยการโครงการก่อสร้าง ๑/๑๑	คณะทำงาน
นายณัฐพงศ์ ศิริโภค ผู้อำนวยการโครงการก่อสร้าง ๒/๑๑	คณะทำงาน
นางอรทัย พิรุณสาร หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป สชป.๑๑	คณะทำงาน
นายเทอดธรรม วงศ์กาฬสินธุ์ หัวหน้าฝ่ายวางแผนและแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำ สชป. ๑๑	คณะทำงาน
นายธีรชาติ พันธุ์หอม หัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณด้านก่อสร้าง สชป. ๑๑	คณะทำงาน
นายพัชร์พล โชติช่วง ผู้อำนวยการส่วนปฏิบัติการ สำนักชลประทานที่ ๑๑	คณะทำงานและเลขานุการ
นายเกรียงไกร ภาคพิเศษ หัวหน้าฝ่ายอาคารสถานที่ ๒ สำนักงานเลขานุการกรม	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
นายอนพัช พรหมมาณพ นายช่างชลประทาน ๖ สชป. ๑๑	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

คณะทำงานพิธีสงฆ์ และจัดอาหาร

นายวิสันต์ สกลภาพ ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการเครื่องจักรกลที่ ๖	ประธานคณะทำงาน
นายสมศักดิ์ ชาญวงษ์ หัวหน้าฝ่ายเครื่องจักรกลที่ ๖	คณะทำงาน
นางอรทัย พิรุณสาร หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป สำนักชลประทานที่ ๑๑	คณะทำงาน
นางพรรณพร สมบัติทวี หัวหน้าฝ่ายช่วยอำนวยการและประสานราชการ	คณะทำงาน
นางสาวฉวีวรรณ ชูวิเชียร เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๖ สำนักงานเลขานุการกรม	คณะทำงาน
นายวิเชียร แก้ววรรณดี หัวหน้าฝ่ายวิศวกรรมบริหารที่ ๖ สำนักเครื่องจักรกล	คณะทำงานและเลขานุการ

คณะทำงานยานพาหนะ และสื่อสาร ไฟฟ้า สุขาเคลื่อนที่

นายเติมศักดิ์ อาณาประโยชน์ อำนวยการส่วนเครื่องจักรกลไฟฟ้า	ประธานคณะทำงาน
นายชาญชัย เวชวิฐาน รักษาการผู้อำนวยการส่วนยานพาหนะ สำนักเครื่องจักรกล	คณะทำงาน
นายสุพจน์ รัตนจีนะ หัวหน้าฝ่ายรถขุดที่ ๖ สำนักเครื่องจักรกล	คณะทำงาน
นายกิตติ อัตตโนรักษ์ หัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการ สำนักเครื่องจักรกล	คณะทำงาน
นายสมชาย จินดากุล หัวหน้าฝ่ายยานพาหนะ สำนักเครื่องจักรกล	คณะทำงาน
นายสมศักดิ์ โคฉึก หัวหน้าฝ่ายติดตั้งและซ่อมบำรุง ศูนย์สารสนเทศ	คณะทำงาน
นายเกรียงไกร ภาคพิเศษ หัวหน้าฝ่ายอาคารสถานที่ ๒ สำนักงานเลขานุการกรม	คณะทำงาน
นายอเนก ก้านสังวอน ผู้อำนวยการส่วนเครื่องจักรกล สำนักชลประทานที่ ๑๑	คณะทำงานและเลขานุการ

คณะทำงานพิธีการ และต้อนรับ

นายพิทักษ์ ศรีเอนกกุล ผู้เชี่ยวชาญวิชาชีพ ด้านวิศวกรรมเครื่องกล	ประธานคณะทำงาน
นายบุญสนอง สุชาติพงศ์ โฆษกกรมชลประทาน	คณะทำงาน
นายชัยนรินทร์ พันธ์ภิญญาภรณ์ ผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ ๑๑	คณะทำงาน
นายสุธี ศรีเอี่ยมสะอาด เลขานุการกรม	คณะทำงาน
นายทวี เต็มญารศิลป์ ผู้อำนวยการกลุ่มกิจการพิเศษ	คณะทำงาน
นายสาธิต มณีผาย หัวหน้ากลุ่มงานมาตรฐานการออกแบบ	คณะทำงาน
นายสัณหพงษ์ ก้านเหลือง ผู้อำนวยการส่วนจัดสรรน้ำและรักษา สำนักชลประทานที่ ๑๑	คณะทำงาน
นายพัฒนพงศ์ อุบลแก้ว หัวหน้าฝ่ายเรือขุดและเรือกำจัดวัชพืชที่ ๒ สำนักเครื่องจักรกล	คณะทำงาน
เจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์และเผยแพร่	คณะทำงาน
เจ้าหน้าที่ฝ่ายช่วยอำนวยการและประสานราชการ	คณะทำงาน
นางพรรณพร สมบัติทวี หัวหน้าฝ่ายช่วยอำนวยการและประสานราชการ	คณะทำงานและเลขานุการ

คณะทำงานแพทย์และพยาบาล

นายแพทย์อุทัย สุภาพ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชลประทาน	ประธานคณะทำงาน
คณะแพทย์และพยาบาลโรงพยาบาลชลประทาน	คณะทำงาน
นางสาวศิริวรรณ วีระรัตน์ตระกูล รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารโรงพยาบาลชลประทาน	คณะทำงานและเลขานุการ

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

ขอบคุณ

นายวิทยา สมาหาร
นายวิบูลศรี ธรรมสโรช
นายแสวง เกิดชนะ
นายวิฑูรย์ บานแย้ม
นายพนมกร ไทยสันติสุข
ว่าที่ร้อยโท สุนัย คำจำรูญ
นายอุทัย เภตราสุวรรณ
นายสมบูรณ์ นครพัฒน์
นายสัณห์สกล พิทยากร
นายจำรัส ปานพรหมมินทร์
นายปริญญา กมลสินธุ์
นายมนัส แก้วแย้ม
นายทวี เขตเจริญ
นางสาวนรีนันท์ มรรคดวงแก้ว
นายทรงวิทย์ เหลืองอ่อน
นางรัตนา วงศ์สายชล
นางนพกร หอมเกษร
นางสาวศรีนิตย์ บุญทอง
นางศศิพร ปาณิกบุตร
นายอนุวัฒน์ อรัญนารถนาค
นายบุญประเสริฐ ประคองคำ
นายทวี มหาดไทย

RID MUSEUM FOR HEAVY ENGINEERING
พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมทางหลวง

ตราสัญลักษณ์พิพิธภัณฑ์เครื่องจักรกล กรมชลประทาน

ดัดแปลงรูปเฟืองและสายน้ำ เป็นลายเส้นกราฟิก เพื่อง่ายต่อการจดจำ

เฟือง เป็นตัวแทนของเครื่องจักรกล **สีเทา** สื่อถึงความเคลื่อนไหว

สายน้ำ **สีฟ้า** และ **น้ำเงิน** เป็นตัวแทนของกรมชลประทาน

เฟือง และ **สายน้ำ** แสดงถึงการใช้เครื่องจักรกล เพื่องานชลประทาน